

Beteckning: _____

Akademien för teknik och miljö

”Det ska vara både mjuka rörelser och dans som träningsform”

- En kvalitativ och kvantitativ studie om hur dansundervisningen är och kan förändras enligt några lärare och elever

Erika Karlsson
Ht-2012

30hp avancerad nivå

Lärarprogrammet 270 hp
Examinator: Göran Svedsäter Handledare: Tore Lennartsson

Sammanfattning

Arbetets syfte är att ta reda på hur några idrottslärare genomför dansundervisning samt hur några elever upplever dansundervisningen i skolan utifrån Lgr 11. Jag vill också finna aspekter som finns för en undervisning som tilltalar och engagerar fler elever. För att besvara syftet genomfördes intervjuer med lärare, gruppintervjuer med elever, samt enkäter för både lärare och elever. Insamlat material bearbetades till kategorier.

Resultaten tyder på att det inte skett någon större förändring hur dansundervisningen bedrivs i jämförelse med tidigare studier. Nästan en tredjedel av undervisningen handlar om kulturell dans, en fjärdedel där eleverna skapar egen dans och en femtedel med dans som träningsform. Centralt för både lärare och elever för en bra undervisning var musiken. Där musiken kan bidra till att eleverna börjar dansa spontant om de hör en bra låt. Dans ansågs vara en flickaktivitet, vilket kan vara en av anledningarna till en låg aktivitet hos pojkar under danslektionerna.

Nyckelord: **Dans, Dansundervisning, Idrott och hälsa, Idrottslärare**

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Begreppsförklaringar.....	5
1. Inledning.....	6
1.1 Dans i styrdokumentet.....	6
1.2 Vad är dans.....	7
2. Bakgrund och tidigare forskning.....	9
2.1 Litteratursök.....	9
2.2 Dansens historia.....	9
2.2.1 Dans som konstdans.....	9
2.2.2 Dans som populärdans och som en del av en god uppfostran.....	10
2.2.3 Dansundervisning i skolan genom 1900-talet.....	11
2.2.4 Dans i skolan under 2000-talet.....	13
2.2.5 Dans för flickor och pojkar.....	16
2.3 Musikens vikt i dansen.....	17
2.4 Dans i samhället.....	18
2.4 Varför ska vi ha dans i skolan?.....	20
3. Syfte.....	22
3.1 Frågeställningar.....	22
4. Metod.....	23
4.1 Metodval.....	23
4.2 Enkäter.....	23
4.2.1 Elevenkäter.....	25
4.2.1.1 Urval.....	25
4.2.1.2 Konstruktion av enkät.....	26
4.2.1.3 Genomförande.....	27
4.2.2 Lärarenkäter.....	27
4.2.2.1 Urval.....	27
4.2.2.2 Konstruktion av enkät.....	28
4.2.2.3 Genomförande.....	28
4.3 Intervjuer.....	29
4.3.1 Elevintervjuer.....	29
4.3.1.1 Urval.....	30
4.3.1.2 Konstruktion av intervjufrågor.....	31
4.3.1.3 Genomförande.....	31
4.3.2 Lärarintervjuer.....	32
4.3.2.1 Urval.....	32
4.3.2.2 Konstruktion av intervjufrågor.....	32
4.3.2.3 Genomförande.....	33
4.4 Databearbetning.....	33
4.4.1 Databearbetning enkäter.....	33
4.4.2 Databearbetning intervjuer.....	34
4.4.2.1 Bearbetning elevintervjuer.....	35
4.4.2.2 Bearbetning lärarintervjuer.....	36
5. Resultat.....	37
5.1 Hur bedriver några lärare i en stad belägen i mellersta Sverige dansundervisningen i grundskolans senare år?.....	37
5.2 Vad anser några elever ur årskurs nio i en stad belägen i mellersta Sverige om dansundervisningen i skolan?.....	39

5.3 Hur kan dansundervisningen genomföras enligt dessa lärare och elever för att entusiasmera fler elever?.....	41
6. Diskussion.....	44
6.1 Resultat diskussion.....	44
6.1.1 Hur ser dansundervisningen ut enligt några lärare och elever?.....	44
6.1.1.1 Dans för flickor och pojkar	45
6.1.2 Hur kan dansundervisningen genomföras för att entusiasmera fler elever?.....	47
6.1.2.1 Musiken.....	49
6.1.2.2 Samhället och dans.....	49
6.1.3 Slutreflektioner.....	51
6.2 Metod diskussion.....	52
6.2.1 Generaliserbarhet.....	52
6.2.2 Mätnoggrannhet.....	52
6.3 Vidare forskning.....	54
7. Referenser.....	56
8. Bilagor.....	59
Bilaga 1.....	59
Bilaga 2.....	60
Bilaga 3.....	63
Bilaga 4.....	64
Bilaga 5.....	65
Bilaga 6.....	69
Bilaga 7.....	70
Bilaga 8.....	71
Bilaga 9.....	73

Begreppsförklaringar

Dans i skolan- projektet – Ett projekt bestående av Myndigheten för skolutveckling, Statens kulturråd, Elevorganisationen i Sverige och NCCFF för att att främja fysisk aktivitet hos barn och ungdomar. (Alexandersson, 2008)

Lpo 94 - Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94. Rådande läroplan mellan höstterminen 1994 fram till vårterminen 2011.

Lgr 11 - Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 som trädde i kraft höstterminen 2011

NCCFF - Nationellt centrum för främjande av fysisk aktivitet hos barn och ungdom.

NU 03 – Nationella utvärderingen av grundskolan 2003.

På pojkarnas planhalva – I denna rapport redovisas Skolverkets regeringsuppdrag om kartläggning av idrott och hälsa undervisningen i grundskolan utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Här redovisas bland annat pojkars och flickors attityder till ämnet som helhet och till olika delmoment, så som dans. (Sverige. Skolverket, 2010).

SIH projektet – Skola-idrott-hälsa projektet med start genom Skolprojektet 2001 av Idrottshögskolan i Stockholm. Ett projekt där bland annat frågor som hur dagens undervisning i idrott och hälsa ser ut och vilka förändringar som har skett över tiden, samt vad barnen får lära sig i ämnet besvaras. (Engström, L-M, 2002)

1. Inledning

Under lärarutbildningen i Idrott och Hälsa presenterades delar utav NU 03 och På pojkarnas planhalva, vilket väckte tankar hos mig kring dansundervisning. I NU 03 visas det att idrottslärare tycks lägga upp sin undervisning efter elever som vill vara med, är fysiskt aktiva och tycker om ämnet (Sverige. Skolverket, 2004). I "På pojkarnas planhalva" kan vi läsa om resultatet av en enkätstudie inom SIH projektet som visar att nästan var tredje elev har bollsport varje vecka, och att över 70 procent av eleverna aldrig eller bara ett par gånger per år har aktiviteter som dans, aerobics och motionsgymnastik (Redelius, 2004; Sverige. Skolverket, 2010).

SIH projektet visar att lärare anser att elever har större kompetens inom bollspel än dans och rörelse till musik. Av lärarna anser 38 procent att eleverna har stor kompetens i bollspel, men bara 8 procent inom dans och rörelse till musik. SIH 2007 visade även att om en aktivitet genomförs ofta medförde det en hög kompetens av den aktiviteten. När eleverna tillfrågades att utnämna tre aktiviteter de tyckte bäst respektive sämst om framkom dans som en av de aktiviteter flickor tycker bäst om, men pojkar tycker sämst om. (Lundvall, Meckbach, & Wahlberg, 2008). I NU 03 uppger en mindre del elever kunna dansa, och då främst flickor. (Sverige. Skolverket, 2004).

Dans är en aktivitet som ända sedan 1919 funnits med som ett delmoment i ämnet (Ängquist, 2000), och ändå visar studier likt ovanstående att dans inte får så stor del av lektionstiden och att få elever kan dansa. Sedan ovanstående studier genomförts har råder en ny läroplan, Lgr 11, mot tidigare Lpo 94. Dans är i Lgr 11 en del av det centrala innehållet i kursplanen och en av de aktiviteter som ingår vid betygsbedömningen (Sverige. Skolverket, 2011). Som idrottslärare är det intressant att veta hur elever ser på dansundervisning för att i framtiden kunna forma undervisningen och nå ut till fler elever. I och med detta är det intressant att ta reda på mer om hur dansundervisningen är i skolan idag

1.1 Dans i styrdokumentet

I styrdokumentet står vad som ska behandlas under Idrott och hälsa undervisningen. Här nedan sammanfattas Lpo 94 samt gällande läroplan Lgr 11 utifrån vad de tar upp om ämnet dans. De undersökningar som refereras i detta arbete är gjorda då Lpo 94 rådde. Granskas de båda läroplanerna ses i Lgr 11 hur dansen har fått ett större utrymme i ämnesplanen under det centrala innehållet. Däremot står inget om dans som en uttrycksform för känslor och stämningar.

I kursplanen för idrott och hälsa reviderad 2000 står under kategorin mål att sträva mot att eleverna ska lära känna olika former av lekar, danser och idrottsformer i olika kulturer. Att kunna delta i dans är även ett av de mål som eleven ska ha uppnått i slutet av det nionde skolåret. Bedömningen för att nå betyget G med anknytning till dans inriktas dels på elevens förmåga att använda kroppen för sammansatta och komplexa rörelsemönster på ett ändamålsenligt sätt, dels på elevens förmåga att utföra rörelser med kontroll och precision liksom att med hänsyn till rytm och estetik ge uttryck för känslor och stämningar. (Sverige. Utbildningsdepartementet, 1994).

I Lgr 11, i ämnesplanen för idrott och hälsa, ska eleverna få möjlighet att utveckla sin förmåga att röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang. Undervisningen ska syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva. Under det centrala innehållet rörelse för årskurs 7-9 ingår att eleverna ska få utöva komplexa rörelser i lekar, samt danser och rörelser till musik. Eleverna ska gå igenom traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik. Även i denna läroplan är dans en av de aktiviteter som ingår under bedömningen. För att nå upp till kunskapskravet för betyget E i slutet av det nionde året ska eleven i danser och rörelse- och träningsprogram till musik till viss del anpassa sina rörelser till takt, rytm och sammanhang. (Sverige. Skolverket, 2011).

1.2 Vad är dans

Hur dans definieras beror på vilket syftet med dansen är. Lundvall och Meckbach (2007) beskriver dans som rörelser till rytm och melodi, men enligt Cecilia Björklund Dahlgren utvecklingsledare för programmet Dans i skolan uppstår dans när kropp, själ och intellekt förenas i rörelse (Palmér, 2008). Lindquist (2010) menar att "Dans är inte "bara" rörelse utan något mer; att lära känna sig själv, hitta det personliga uttrycket och närvaron i kroppen, att berätta om sig själv via dansen eller att få uppleva en djupare dimension" (Lindquist, 2010 s. 124). Hanna (Hanna, 1979/1987, i Ericsson, 2000) beskriver dans som medvetet rytmiska kroppsrörelser vilka skiljer sig från vanlig motorisk aktivitet.

Under det centrala innehållet i kursplanen för årskurs 7-9 i Lgr 11 ingår traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik (Sverige. Skolverket, 2011). Detta har i denna undersökning valt benämnas som dans.

Whalström (1979) skriver om praktiska ändamål dansen erbjuder samhället där nedanstående

punkter är några urval av vad författaren menar:

- Den tillfredsställer behovet av att uttrycka sig fysiskt, att utforska kroppens uttrycksförmåga
- Den brukas vid religiös dyrkan
- Den är en populär form av underhållning och ger utlopp för nöjeslystnad
- Den är ett yrkesområde
- Den brukas som konstform – en skapande och uttrycksfull sådan.

Avslutningsvis skriver författaren att ”med så mycket att bidra är dansen utan tvivel värd att forska i och fundera över” (Whalström, 1979 s. 8). Eftersom dansen kan bidra med allt detta anser jag det viktigt med elevernas danskunskaper och mitt intresset är stort att ta reda på mer om dansundervisningen i skolan.

2. Bakgrund och tidigare forskning

2.1 Litteratursök

För att finna relevant litteratur till studien har databasen ERIC och bibliotekskatalogen LIBRIS använts. Utöver det användes databaser för tidskrifter där Tidskrift för lärarutbildning och forskning användes samt material från Skolverkets hemsida. Sökmotorn DIVA användes för att finna tidigare uppsatser om ämnet vilket bidrog till idéer om upplägget av studien samt lämplig litteratur. Sökord som använts är: dans, dans i skolan, dansundervisning, ledarskap och musik

2.2 Dansens historia

Dans har funnit så länge livet har funnits (Whalström, 1979; Ångquist, 2006). I dansen ges vi tillfälle att uttrycka glädje, sorg, hopp och tro (Ångquist, 2006; Lundvall et al. 2007). Whalström (1979) skriver att genom leken lär sig barn och unga djur de rörelser som är viktiga genom hela livet. För oss vuxna har dessa rörelser – stiliserad lek – fått benämningen dans. Under rubriken dansens historia kommer konstdans och populärdans att delas i två stycken. Konstdans är de danser som dansats för publik, medan populärdans är de danser som dansats av folket.

2.2.1 Dans som konstdans

Dans som konstdans har historiskt pendlat mellan vikten av teknik och kreativ uttrycksform. Detta har enligt Ångquist (2000) varit nödvändigt för dansens utveckling då det gett ny kunskap om dans och redan existerade danser har utvecklats. På 1800-talet bestod dansvärlden av kvinnor som dansade och män med ledande befattningar som koreografer och balettmästare. Den klassiska balettens dominerade era och ballerinnornas tekniska skicklighet med änglalika kvinnoroller låg i fokus (Ångquist 2000). Den manliga dansaren var inte önskad om han inte hade ett feminint rörelsespråk (Styrke, 2007).

I början av 1900-talet gjorde Isadora Duncan motstånd till balettens hegemoniska makt och krävde frihet för kvinnorna och dansen. Hon är en av många som bidragit till dansens utveckling och utvecklade det som idag kan kallas för fridansen. Hon ville frigöra sig från traditionellt kulturarv såväl inom konstdansen som inom ungdomskulturen och populärdansen. (Ångquist 2000). Ett stereotypt uppträdande och traditionell teknik valdes bort. Dansen blev en konst för att uttrycka sig personligen, där publiken kom i andra hand, och på hennes tid ansågs hon som rebell. (Whalström,

1979, Ängquist 2000). Det finns fler profiler som påverkat dansens utveckling, men Duncans dansform har påverkat dansens utformning i skolsammanhang vilket gör henne till en viktig del i historien.

I början av 1900-talet fick även männen en alltmer framträdande position och dansen för män maskuliniserades (Styrke, 2007). Idag har den manliga dansen fått ett uppsving både på scenen och inom koreografin. Konstdansen har inte samma feminina anda som under den klassiska balettens dominerande era och gamla och nya danstekniker blandas och skapar nya stilar. (Ängquist 2000). Fridansen är idag en mer disciplinerad konstform där det inte bara handlar om att uttrycka sig själv eller känslor (Whalström, 1979).

2.2.2 Dans som populärdans och som en del av en god uppfostran

Uppfostran genom dansen har en lång historia och att kunna föra sig i dansen har levt kvar sedan renässansens tid på 1600- och 1700-talet. Att kunna föra sig i dansen var en betydelsefull del av en lyckad uppfostran för bildade, så vid 1600-talets mitt infördes utbildning i dans för unga adelsmän, liksom fäktning, ridning, moderna språk, musicerande och teckning. Den politiska ledningen var rädd att unga män i karriären annars skulle lämna landet för utbildning inom dessa områden. Dansmästarna undervisade även privat i hemmen och därmed fick också kvinnorna del av dansundervisningen. (Ulvros, 2004) För en kvinna var det viktigt att kunna föra sig för att på så vis höja sin makes sociala status, kunde hon dansa behagfullt hade hon fått en god uppfostran. (Ängquist, 2006).

Under 1800-talets slut förlorade dansen en del av sin status då Per Henrik Ling inom utbildningen införde Linggymnastiken med sin militäriska anda. Denna form av gymnastik med styrka, vighet och snabbhet uppfattades som mer manlig än dansen. Dansen feminiserades under 1800-talet och än mer under 1900-talet. Den förknippades inte längre med prestigefylld manlig universitetsutbildning och den militära skolningen minskade dansens auktoritet. Däremot ansågs dans fortfarande viktig för en god uppfostran även om vikten av att en man borde kunna dansa blev mindre viktig mot 1800-talets slut. (Ulvros, 2004).

Något som genom tiderna väckt anstöt i dansen är dess möjlighet till fysisk kontakt. Pardansen på 1800-talet hölls i så kallad runddans där parterna hade en viss distans mellan varandra. När danser som vals och polka kom (under 1800-talet) ansågs de deltagande komma allt för nära varandra.

Dans hade tidigare varit en kollektiv företeelse, men dessa moderna danser var pardanser. Det fördes kritik mot dessa danser då de var helt dominerande och när pardanserna blev norm förstärktes dansens karaktär av mötet mellan könen eftersom idealparet borde bestå av man och kvinna. Protester uppstod även när foxtroten, tangon och jazzen kom på början av 1900-talet. Att man dansade tätt intill varandra i gungande rytmer var inte populärt hos kritikerna. (Ängquist, 2006; Ulvros, 2004).

Denna rädsla fortsatte på 1930-talet i en diskussion kring ungdomarnas dansvanor och kallades ”dansbaneeländet”. Diskussionen drevs främst av kyrkans män, men den var även uppe i riksdagen. Det ansågs att ”den offentliga dansen” fick allt för stort utrymme och oron var stor för ungdomens bristande intresse för hem och familjeliv. ”Dansbaneeländet” hade fått skulden för allt otyglat beteende, allt bråk och superi och för all lössläppt sexualitet. Det var inte bara de kristna i riksdagen som ville erbjuda sunda alternativ till dansbanorna, utan de hade stöd från många andra, däribland nykterhetsrörelsen, arbetarnas bildningsförbund och idrottsrörelsen. En utredning gjordes kring ”dansbaneeländet”. (Ulvros, 2004). Mot slutet av 1950-talet fick skolan i uppdrag att disciplinera dansandet. En annan åtgärd var dans som anordnades av kommunala fritidsgårdar. (Ängquist, 2000).

En del av etikettreglerna av uppfostran i dansen har varit mannens uppgift att föra, samt att välja sin partner. Kvinnorna stod på sidan och väntade på att bli uppbadna. När discodans kom under 1970-1980-talet ändrades denna ordning och kvinnorna fick friheten att själva gå upp på dansgolvet eller välja en intressant partner. Idag är inte pardansen det självklara valet för pojkar och flickor. Det är vanligare att dansa ensam eller i grupp. (Ängquist, 2006). Ulvros (2004) skriver att dansen idag har blivit mer av en hobby. Vi möter dansen i nyanserade former där danssteg ofta ingår i olika motionsprogram. Gemensamt för dansen är att den är individuell. Dansen i par eller grupp som ett möte blir allt mer sällsynt. (Ulvros, 2004).

2.2.3 Dansundervisning i skolan genom 1900-talet

År 1872 startades på Nääs en slöjdskola för områdets pojkar där Otto Salomon blev föreståndare. Han var intresserad av pedagogik och utarbetade ett eget pedagogiskt system, Nässystemet. Det var för honom viktigt att varje människa skulle se sin egen kreativa förmåga. På skolorna runt om i Sverige undervisades eleverna i slöjd, men lärarna saknade pedagogiken. Här fyllde Nääs en

funktion där de startade kurser för att utbilda i pedagogik. Verksamheten utökades och på 1890-talet startades kurser i lek och idrott.

Otto ansåg leken viktig för barnens utveckling, då den bidrog med goda egenskaper som uppmärksamhet, rättvisa, hjälpsamhet och ordningssinne. Leken gjorde även människan glad och optimistisk till sinnet och förhindrade sysslöshet och dåliga vanor. Då leken var viktig för människans utveckling tillförde den en nyttoaspekt. (Ulvros, 2004). 1895 hölls de första lekkurserna på Nääs men först 1902 hade lekkurserna funnit sin form och de bestod av boll- och springlekar, samt sånglekar. Fyra år senare lades sedan folkdanser och ytterligare andra lekar till. (Ulvros, 2004).

Det var på Nääs som grunden för den svenska gymnastik och folkskoleundervisningen lades. Här utvecklades undervisningen för friluftsspel, sånglekar, folkdans, bollspel, simning och orientering. (Ulvros, 2004). Verksamheten har bidragit till en bevaring av svenskt kulturarv. Det var många gymnastiklärare som deltog i lek och dansledarkurserna på Nääs skola, där de lärde sig om danslekarna samt lärde sig dansa dem (Ängquist, 2006).

Medan utbildningarna på Nääs var i full gång rådde P.H. Lings militäriska gymnastikundervisning i skolorna. Elin Flink införde den rytmiska dansen och gymnastikleken i undervisningsplanen för 1919, men det var ingenting som slog igenom i praktiken, och framför allt inte bland de manliga ”lingianerna”. Trots att estetisk gymnastik är en del av Lings arbete ansågs det viktigare med ”starka, motståndskraftiga människor” inför ett kommande världskrig. Tidigare hade dansundervisningen bara varit för män, så som under kadettskolorna på 1800-talet. (Ängquist 2000).

Under 1930- 1940-talet hade tillräckligt många kvinnor samlat argument för att föra in Elin Flinks mera uttrycksfulla rytmik och rörelse. Det var utvecklingspsykologiska argument tillsammans med hälsoaspekter. (Ängquist 2000). Flink byggde sina rörelsemönster på musikteoretikern Emile Jacques Dalcroze rytmikpedagogik och Isadora Duncans naturliga dans rörelser. Det var betydligt lättare att införa äldre folkliga danslekar för att värna om det nationalistiska kulturarvet och vidarebefordra dem, eftersom diskussionen om ”Dansbaneeländet” pågick under samma tid. Den uttrycksfulla rytmiken hänvisades till flickorna, men de folkliga danslekarna användes som ett viktigt innehåll i skolgymnastiken och har levt kvar genom skolans styrdokument under hela 1900-talet (Ängquist 2006).

I samband med ”dansbaneeländet” fick skolan i uppdrag att disciplinera dansen där ett intresse för

mer rumsren dans skulle väcka (Ängquist, 2000). Holger Rosenquist var en av dem som ville införa undervisning i sällskapsdanser. Rosenquist var ordförande i Dansfrämjandet, studentorganisationen som från början var Folkdansföreningen från 1897 men som 1938 tog namnet Dansfrämjandet. Rosenquist ville ge upprättelse åt de så misstänkliggjorda moderna danserna som tango och foxtrot. (Ulvros, 2004).

Under 1900-talet har dansundervisningen i skolan präglats av inläring i stil, hållning och etikettsregler, med efterlevnad av P.H. Lings förhållningssätt till inlärningsmetoderna. Det har främst varit vuxenstyrd dansinläring, med små inslag av dansimprovisationer. I 1962 års läroplan tilläggs moderna sällskapsdanser. Först i Lgr 69, Lgr 80 och Lpo 94 går att finna något som antyder om dansimprovisation och barnens eget skapande i undervisningen. (Ängquist 2000).

Ericsson (2000) nämner tre personer som internationellt sett påverkat utvecklingen av dansundervisning för barn. Det är danspedagogen Isadora Duncan (1878-1927), musikpedagogen Emile Jaques-Dalcroze (1865-1950) samt dansaren och rörelseforskaren Rudolf Laban (1879-1958). När dans infördes i undervisningsplanerna byggde idéerna på Jacques-Dalcroze rytmikpedagogik och Duncans naturliga dans rörelser (Ängquist, 2006). Dalcroze använde fysiska rörelser för att genom kroppen betona rytmisk medvetenhet och på så vis lära ut musik. Detta nya systemet påverkade dansare och koreografer. En av Jaques-Dalcroze mest berömda elever var Rudolf Laban. (Whalström,1979). Laban specialiserade sig på dansteori och den mänskliga rörelsens egenskap. Genom sina teorier influerade Laban dansare över hela världen och har kallats den fria dansens största pedagog. En av hans viktigaste bidrag var den så kallade ”Labanotation”, en metod där dansrörelser upptecknades. (Whalström,1979). Metoden utvecklades under 1920- 1930-talet och har blivit den mest kända metoden av sådana uppteckningar (Ulvros, 2004).

2.2.4 Dans i skolan under 2000-talet

Dagens ungdomar möter dans i större utsträckning än tidigare då de redan i förskolan fått tillfällen till dans. När eleverna börjar i skolan anordnar klasser discon och på högstadiet är det fritidsgårdarna som anordnar dans. Men dans behöver inte vara organiserad. (Ängquist, 2006). Idag finns tillgång till bärbara musikanläggningar och som Ängquist skriver studsar elever fram genom korridorerna med lurar i öronen. ”I musikens och dansandets värld finns inte plats för något annat än den intensiva närvarokänslan som rytmen i lurarna ger” (Ängquist, 2006 s. 27).

2002 uppgav flickor i SIH studien att dans är den populäraste fritidsaktiviteten (Sandahl, 2004), men samtidigt är det bara 26% flickor som uppger att dans är en av de tre bästa aktiviteterna under Idrott och hälsa lektionerna, medan 74% inte gör det. När de får välja tre aktiviteter de uppskattar minst uppger 15% dans och 10% aerobics. Det är endast 2% av killarna som uppger dans som en av de bästa aktiviteterna men det är ändå bara 52% som uppger dans och 32% som uppger aerobics som en av de minst omtyckta aktiviteter under lektionerna. (Redelius, 2004). SIH projektet visar även att en aktivitet man tycker mer om ofta sammanfaller med en upplevd förmåga eller oförmåga (Lundvall, 2004), samt att en aktivitet som genomförs ofta medför en hög kompetens av aktiviteten (Lundvall et al. 2008). Resultaten stämmer bra överens med resultaten i NU 03 (Sverige. Skolverket, 2004) som visar att det är en mindre del elever som uppger att de kan dansa där flickor kan det i större utsträckning än pojkar. SIH projektet visar också att 70% av eleverna har valt svarsalternativet där de aldrig eller endast ett par gånger har aktiviteter som dans, aerobics eller motionsgymnastik i skolan (Redelius, 2004).

Ulvros (2004) iakttagelser stämmer överens med detta då författaren fått ett intryck av att man i mindre omfattning lär ut folklig dans, dans- och sånglekar i skolan. Då många lärare i den yngre generationen inte kan dansa dessa danser själva blir det på några enskilda lärarens initiativ om dessa danser lärs ut. Författaren menar att idrott och hälsa ämnet idag är grabbigt där de mjukare dragen, lek och dans, som uppfattas som kvinnligt, har fått mindre utrymme. Vidare menar författaren att en del av denna förändring kan bero på namnbytet från Gymnastik med lek och idrott till Idrott i 1980 års läroplan. Lundvall, et al. (2007) ser olika anledningar till varför dans har så lite utrymme i skolan. De tar upp elevernas förväntan på ämnets innehåll, lärares bristande kompetens, ämnets något otydliga inriktning, tidsbrist eller prioritering av kursplanens innehåll som olika anledningar. Dessutom förmodar de att dans är ett ämne där en del av det vi lär oss inte ses som lika användbart som inom andra rörelseövningar.

På 1980-talet startades den nationella Dans i skola-satsningen för att stärka dansen i olika delar av Sverige. Hösten 2003 presenterades en del av deras resultat i radio, där det framkom att 90 kommuner ville ha dans som ett självständigt ämne. Förklaringar var att barnen fick en bättre kroppsuppfattning, ett rikare känsleregister och de byggde upp ett bättre självförtroende. (Ulvros, 2004) Myndigheten för skolutveckling och Statens kulturråd har sedan 2004 verkat för att dans ska bli ett eget kunskapsområde inom skolan (Ängquist, 2006). År 2005 startade dem tillsammans med Elevorganisationen i Sverige och NCFE en överenskommelse om ett gemensamt utvecklingsprogram inom Dans i skolan projektet (Alexandersson, 2008).

Dans i Skolan projektet gjorde en sammanställning presenterad 2008 av hur dansundervisningen såg ut i Sverige, och rapporten visar att majoriteten av skolorna inkluderar dans inom ämnet idrott och hälsa. Skolor som inte gör det har istället andra teman där dans tas upp mer koncentrerat likt temadagar, temaveckor, julshower och musikaler. Många av skolorna har sina teman som konkreta mål med dansundervisningen, som ovanstående teman eller en bal. Vanliga danser är hip-hop, bugg, foxtrot, vals, polka, jenka och salsa. Till jul dansas traditionella juldanser. Kunniga personer kunde anlitas för att undervisa i ämnet, såsom föräldrar, pedagoger, dansgrupper osv. Oftast leddes undervisningen av idrottsläraren och av en del skolor ansågs idrottslärarens bristande danskompetens och lokalbrist som en försvårande faktor för dansundervisningen. Aerobics används som uppvärmning eller motionsform för äldre, medan yngre barn vanligare har ringdanser och rytmikövningar. Dels är det för att främja kroppsutfattning och motorik, dels för annan inläring som tex bokstavsutläring genom skrivdans. Dansen kan även vara för arbete med värdegrundsfrågor och socialt samspel, men också vid redovisningar inom andra kunskapsområden. (Alexandersson, 2008).

Ängquist (2006) studie visar liknande resultat där lärare har någon form av avslutningsdans som examination. Eleverna har då fått lärt sig hur de ska följa ”etikettreglerna för upp bjudning och disciplinerad sällskapsdans”. Studien visar även att lärarna oavsett utbildning, fortbildning och ålder reproducerar mycket av hur de själva fick lära sig dans i skolan. Vad de lärde ut berodde mer på vad de värdesatte som viktigt för den tid vi lever i nu, mer än vilken ålder läraren hade. I Lindquist (2010) studie visar resultatet att dansundervisningen betonas för dess egenvärde, men författaren lade även märke till att danslärarna såg möjligheter till att integrera dans med andra skolämnen, där dansen blir ett medel för annat lärande. På så vis tycks dansen utvecklas till ett eget kunskapsområde.

En annan kategori av tankar som framgår bland lärarna i Ängquist (2006) studie är vikten av att eleverna finner rörelseglädje under undervisningen, mer än vad de egentligen dansar. Författaren poängterar att lärarna behöver vara engagerade i sitt lärande för att eleverna ska bli intresserade, något som delas av Ulvros (2004) som menar att det inte finns något självändamål i att vidareföra gamla traditioner om det inte görs med glädje. Lärarna i Ängquist studie (2006) säger att det i Lpo 94 inte står i vilken utsträckning de ska undervisa t.ex traditionella sällskapsdanser. Det blir lärarnas egen tolkning, och i studien framgår att lärarna har inte några positiva erfarenheter och eget fritidsintresse för danser blir dem ganska flyktigt genomgångna. Även i "På pojkmarnas planhalva" (Sverige. Skolverket, 2010) lyfter lärarna upp att de i den nationella kursplanen har stort utrymme för egen tolkning, och mycket av det som lärarna anser som viktig kunskap enligt kursplanen inte

ska ligga till grund för betygssättning i ämnet. Lundvall, et al. (2007) skriver att det är dags för en förändring inom ämnet där ”tekniska och metodiska färdigheter bör varvas med lärprocesser kring rörelsekommunikation och samspel, kulturarv och genusperspektiv” (Lundvall et al., 2007 s. 106). Ängquist (2006) är också för en förändring där skolan måste anpassa sig efter den tid vi lever i, där kulturskapande och estetiska kunskapsprocesser är en del av elevernas vardag. Ängquist (2000) menar att läraren behöver vara förtrogen med elevernas kulturella kontexter för att tillsammans med dem skapa nya kreativa dansimpulser. I sin studie (Ängquist 2006) framför författaren att lärarna anser sig ha en intressant undervisning för eleverna, men eleverna är inte engagerade av lektionerna om de inte får lära sig danser de har nytta av på fritiden. De danser lärarna lärt sig under lärarutbildningen är inte moderna idag.

2.2.5 Dans för flickor och pojkar

Genom historien har det varit skild syn på dans för pojkar och flickor och så tycks det vara under 2000-talet med. Skolverket (2010) skriver om observationer som gjorts vid lektioner med traditionell dans (folkdans, pardans) där det uppstod en osäkerhet bland framförallt pojkarna, men ibland även hos flickorna kring hur de ska förhålla sig till innehållet. Enligt observatören verkade eleverna ha svårt att placera in dansaktiviteterna såväl i ämnet, som i sin egen kontext. Ericssons (2000) studie visade att pojkar och flickor i årskurs två har olika attityd till dans, där pojkar hade en avvisande attityd medan flickor uttryckte en positiv inställning till dans. Enligt lärarna i Lindquist (2010) studie visade yngre pojkar mindre motstånd till dans än äldre pojkar. Studien visade även att både pojkar och flickor kunde ta verbalt avstånd till dans, men att de aktivt deltog i dansundervisningen där de var positivt inställda och visade dansglädje. Förklaringar som författaren ser till pojkars avståndstagande till dans är homofobiska föreställningar samt att dans anses vara en flickaktivitet.

Ängquist (2006) skriver att mycket av inspiration till dans kommer från medievärlden, vilket påverkar dansandets form och dess innehåll, vilket även Lindquist (2010) tar upp i sin studie. Styrke (2007) menar att den dans som dansas på våra scener idag ofta är förknippad med femininitet och med ett kvinnligt rörelsemönster där en dansare ses som omanlig. Detta kan ligga till grund för elevernas inställning till dans. För att undvika denna syn skriver författaren att det för män skapas koreografier med tyngd, kraftiga kickar, fall och hård rörelsekvalitet.

Även om lärare inte vill undervisa om genus gör de det ändå i den dolda läroplanen, som Stinson

(2005) skriver. Det är inte för att lärare avsiktligt vill, utan för att de inte är medvetna om det. Hur lärare lär ut dans och dansar har blivit till en vana. I undervisningen förmedlas inte bara kunskap som läraren valt utan även kunskap som förmedlas omedvetet, vilket kan förklaras som den dolda läroplanen. Författaren menar att den dolda läroplanen kan åtgärdas genom pedagogisk reflekterande förmåga, där det första steget är att medvetandegöra att genus lärs ut när dans lärs ut. Vidare menar författaren att lärare måste ifrågasätta sina värderingar, fundera över vilka instruktioner som ges och vilken typ av kommentarer de ger för att visa på godkännande av elevers utseende och beteende. Lindquist (2010) finner i sin studie att danslärarna har en tydlig medvetenhet om hur olika rörelser och dansstilar kategoriseras som maskulina (styrka och kraft) eller feminina (lugna och lyriska). Danslärarna säger sig också medvetet anpassa undervisningen till ”pojkmans rörelsespråk” och undvika feminint kodade rörelser samtidigt som de har en vilja att utveckla flickors rörelsemönster och kroppsuppfattning i dansen. För att undvika reproduktion av dans- och kroppsstereotyper menar Sherry Shapiro att det ligger i danslärarens förmåga att se sina möjligheter till en förändring av dessa bilder genom val av undervisningsform. För lärare är det därför viktigt hur de ser på sin egen dans kropp. (Shapiro, 1998, i Styrke, 2007).

Förutom förmedling av genus i kvinnliga och manliga rörelser får elever lära sig pardans med flicksteg och pojkesteg, vilket blir en normgivare för en förväntad parbildning med en heterosexuell relation (Ängquist, 2006). Lindquist (2010) kan i sin studie se en förändring i dansundervisningen där man frångår uppdelningen i kön, då danslärarna menar på att vi inte kan generalisera flickor och pojkar som grupp, utan innehållet i lektionerna istället ska tilltala olika personligheter.

2.3 Musikens vikt i dansen

Vid dansundervisning är det viktigt att ta hänsyn till musiken, något som Lindquist (2010) lagt märke till att lärarna anser både i sin licentiatuppsats och studie. Lindquist skriver att musikens uppgift i dansundervisningen handlar om inspiration och förtydligat tempo i övningarna. Även Ericsson (2000) betonar vikten av rörelser och musik som understödjer och förstärker varandra för barnens utveckling. Lindquist (2010), menar därför att musiktolkning och musikkännedom blir en viktig aspekt i dansundervisningen och lärarna behöver ha en förståelse för olika musikstilar. Även Eriksson (2000) visar på resultat i sin studie som också författaren Gardner (Gardner, 1993, i Ericsson, 2000) konstaterat, där dans kräver färdigheter i musikalisk intelligens så som personlig inåtriktad, spatial och kroppslig-kinestetisk intelligens.

Lundvall, et al. (2007) skriver att musiken kan berika upplevelser men både positiva och negativa känslor eller minnen kan väckas. Musik är bra då den kan användas som förstärkning och förtydligande av rytmen i rörelserna och ibland även karaktären på de rörelser som utförs, men då den kan medföra positiva som negativa erfarenheter är den ett krävande läromedel. Författarna poängterar att som lärare måste man tänka på vad musiken förmedlar och finna musik som passar till rörelseaktiviteten.

Enligt Lindquist (2010) kommer barns erfarenheter av dans från förebilder av ”vuxna” idoler från medievärlden. Väljer lärare bort populärmusik i dansundervisningen har eleverna lättare att nå dansen genom andra ingångar än genom dessa erfarenheter, och enligt författaren underlättar det för eleven att gestalta rörelser på sitt eget sätt.

Madison, Aasa, och Paulin (2011) gjorde en studie på musikens positiva kraft i musikgympa, där rörelserna styrs av främst träningsledaren och musikens tempo. Deltagarna delades in i fyra grupper där:

Grupp 4 fick höra 14 kommersiellt tillgängliga låtar med sång; Grupp 3 fick höra syntetiska versioner av samma låtar utan sång men med de viktigaste stämmorna (trummor, slagverk, bas, samt harmoni- och melodiinstrument; Grupp 2 fick bara höra rytminformationen (trummor och slagverk) men ingen tonhöjdsinformation; Grupp 1 hörde en ännu mer avskalad rytm, som bara markerade pulsen och den mest grundläggande metriska strukturen.

Madison, Aasa, och Paulin, 2011 s. 46-47

Deltagarna fick skatta musiken på en skala mellan 1-10 där musiken i Grupp 1 och 2 fick en 4, Grupp 3 fick 5,5 och Grupp 4 en 6. Deltagarnas prestationer mättes under studien och de deltagande i Grupp 3 tog i mer till den syntetiska musiken även om den riktiga musiken i Grupp 4 var mer omtyckt. En möjlighet enligt författarna kan vara att sång på något vis distraherar.

2.4 Dans i samhället

Samhället erbjuder idag olika dansaktiviteter. Dokument från riksidsrottsförbundet tyder på ett ökat intresse kring en av dessa aktiviteter, nämligen danssport (Riksidsrottsförbundet, idrotten i siffror). En av anledningarna till ett ökat intresse som Svenska DanssportFörbundet skriver om är alla de TV- program som rymmer danssport, exempelvis Florfiller, So you think you can dance, Dance like

a butterfly och Let's Dance. Enligt Svenska DanssportFörbundet är danssport mycket hett, och inspirerade av dessa program börjar många dansa i mer organiserad form. Det är inte bara dans för tävling, utan fokus kan ligga på det sociala som motionen, där alla kan dansa oavsett ålder. I danssport kombineras den fysiska aktiviteten med drama, estetik och musik. "Danssport förenar och sprider glädje oavsett om man väljer att gå en danskurs, motionsdansa eller börja tävla" (Svenska DanssportFörbundet, Så här kul är det).

I danssporten ingår Latinamerikanska danser *Cha-Cha-Cha, Samba, Rumba, Paso doble och Jive*, Standarddanser *Modern vals, Quickstep, Tango, Wienervals och Slowfoxtrot*, BRR-danser *Bugg, Dubbelbugg, Lindy Hop, Boogie Woogie och Rock'n'Roll*, Linedance och Formationsdans som det i skrivande stund inte finns någon befintlig verksamhet i (Svenska DanssportFörbundet, Vad är danssport).

Svenska DanssportFörbundet tar upp punkter som beskriver vad Danssport är. Här är en kort sammanfattning av Danssport. Danssport är rytmiska kroppsrörelser till musik och världens mest jämställda idrott. Den är gränsbrytande och ger en unik, visuell upplevelse. Danssport är en av Sveriges största folkrörelse och förmodligen världens största folkrörelse. Det är en aktivitet som kan utövas (dansas) av alla och ger kroppslig och själslig närhet. Den har en viktig social och kulturell roll och skapar trevlig samvaro med andra. Danssport ger kamratlig och social trygghet och skapar ett ökat självförtroende. Förutom att den kan utövas i motionsform och tävlingsform är den även bra vid all slags rehabilitering. (Svenska DanssportFörbundet, Vad är danssport).

Hos riksidsrottsförbundet finns dessutom en aktivitet som kan definieras som dans men även som kampsport, nämligen Capiero. I rikidsrottsförbundets statistik återfinns aktiviteten under kampsport. Andra aktiviteter som inte är medtagna i riksidsrottsförbundets statistik är de studieförbund som har kurser/studiecirklar. Inte heller privata aktörer som anordnar dans finns med, då de ofta är företag och inte föreningar. Ytterligare aktiviteter är sådana som Friskis & Svettis anordnar, då de ligger under svenska friidrottsförbundet. (Riksidsrottsförbundet, personligt meddelande, 30 augusti 2012)

Även Friskis & Svettis ser ett ökat medlemsantal i sin förening (Friskis & Svettis, Historia). Hos dem är det dans av träningsform med rytm och rörelse till musik, men de har även medlemmar som tränar på gym. Dansaktiviteter som anordnas av Friskis & Svettis är Jympa medel, Jympa bas, Danspasset (en mix av olika stilar/genres), Dans afro, Dans fuego (egen variant av Zumba), Step, Aerobics och Skivstång (Bilaga 1). Under de senaste fem åren har Jympa, Step och Aerobics

minskat något i efterfrågan, till följd av en bredd av utbudet och starter av nya pass. Dans fuego som startade 2011 har blivit ett stort pass med en ökad medlemsaktivitet medan vanliga Danspasset har minskat. Totalt sett hade föreningen ca 6500 gruppträningspass/vecka år 2008 medan det för år 2012 ligger över 8000 pass/vecka. (Friskis & Svettis, personligt meddelande, 3 oktober 2012)

Förutom dans hos dessa föreningar förekommer dansaktiviteter i andra former. En aktivitet som startades av Molly Ränge i Stockholm i Juni 2010 och som idag har spridit sig över världen är LunchBeat (Lunch Beat, The LunchBeat story). Idén till arrangemanget föddes ur passionen till både dans och arbete där Molly upplevt en konflikt dem emellan. Mycket utgång leder till en lägre prestation på jobbet, medan mycket jobb bidrar till orkeslös het för att gå ut. En lösning till dilemmat blev att kombinera en grym dansklubb mitt under arbetsdagen. LunchBeat anordnas på vardagar mellan 12.00-13.00 och alla är välkomna. På LunchBeat finns egentligen bara en regel: deltagarna måste dansa. Aktiviteten bedrivs i en stängd lokal av anledningen att det inte ska finnas några betraktare och då vågar folk släppa loss. Eftersom alla måste dansa finns inte heller någon bra eller dålig dans. De som besöker LunchBeat har inte tid att stå och hänga utan de dansar den timme de är där och till Resumé säger Molly att LunchBeat har ett av de bättre dansgolven i Stockholm (Djemili, 2011; Magnergård Bjers, 2011)

Under hösten 2012 den 28 september tog KPOP NONSTOP form och är Stockholms första K-popklubb. Kpop är sydkoreansk pop och har kallats världens just nu hetaste musikgenre. Initiativtagarna till klubben var Julyssa Diaz och Katarina Vlassova som vill kunna dansa till bara koreansk pop tillsammans med andra utan att behöva göra det hemma. K-pop låtar har en egen koreografi som utmärker låten. Dessa koreografier anses roliga och relativt lätta att lära sig, men samtidigt behöver deltagarna inte kunna dem utan det är bara att dansa på som de känner för. (Kulturhuset Stockholm, KPOP NONSTOP). Något som utmärker populariteten hos K-pop är den flashmob som gjordes under hösten på Sergels torg i Stockholm den 22 september med 400 deltagare (Tv4, Kpop är den nya dansstilen). Deltagarna dansade till den populära låten Gangnamstyle av PSY som idag (13 oktober 2012) har fått 447 miljoner klick på youtube (Youtube, PSY, Gangnamstyle).

2.4 Varför ska vi ha dans i skolan?

I "Dans i skolan" projektets redovisning (Alexandersson, 2008) skriver författarna att dans är en kunskapsform som bör ges mer utrymme i skolan, både under ämnet idrott och hälsa men även i

andra sammanhang. Rörelse och dans är ett sätt att skaffa sig allsidig motorisk och fysisk träning, men även ett sätt att möta varandra, få ta i varandra och hålla om varandra, ett sätt att träna sociala relationer och samarbete. Dans ger människor en möjlighet att uttrycka sig på ett sätt som alla förstår och på ett annat sätt än att tala och skriva. Ericsson (2000) presenterar i sin studie områden där föräldrar och skolpersonal trodde att dans kunde ha en positiv effekt – motoriskt, musikaliskt-rytmiskt, socialt, och personligt – vilket stämde överens med de resultat Ericsson såg ur ett psykologiskt perspektiv. Lundvall, et al. (2007) lägger dessutom till att förutom dessa områden får vi under idrott och hälsa timmarna lära oss om vårt kulturarv. Ericsson (2000) skriver även om vikten av att eleverna känner ett känslomässigt engagemang, och upplever glädje i det egna skapandet.

Whalström (1979) definierar leken för vuxna som dans, en definition som Johan Huizing (Ulvros, 2004) också använder. Huizing anser att leken är nödvändig för civilisationen. Ur en strikt samhällsekonomisk synpunkt behövs inte leken, men den är viktig för nyfikenhet och skaparförmåga, livskraft och glädje. Dans ser Huizing som en oslagbar form av lek. ”Enligt både moderna hjärnforskare och filosofiska auktoriteten som Spinoza och Hume måste känsla och förnuft samverka för goda beslut, därför är det viktigt att inte tappa bort leken och det kroppsliga”. (Ulvros, 2004 s. 242). I och med detta är dans viktigt i sig, och inte bara för att träna olika kunskaper. När lärare ska lära ut dans är det viktigt att de ställer sig frågan vad de vill att eleverna ska lära sig. Som Lundvall, et al. (2007) skriver: Ska eleverna lära sig en dans eller lära sig dansa? Läger lärare vikten på tekniska färdigheterna eller att eleverna blir medvetna om ett förhållande till sin kropp, till musiken, till sina rörelser och vad de uttrycker? Styrke (2007) ser att elever kan träna dans för att träna sin kropp, eller träna kroppen för att använda den som ett medel i dansen. Det finns skiftande anledningen till dans i skolan och det beror på från vilket perspektiv betraktaren tittar.

3. Syfte

Syftet med arbetet är att ta reda på hur några idrottslärare genomför dansundervisning samt hur några elever upplever dansundervisningen i skolan utifrån Lgr 11. Jag vill också finna aspekter som finns för en undervisning som tilltalar och engagerar fler elever.

3.1 Frågeställningar:

- Hur bedriver några lärare i en stad belägen i mellersta Sverige dansundervisningen i grundskolans senare år?
- Vad anser några elever ur årskurs nio i en stad belägen i mellersta Sverige om dansundervisningen i skolan?
- Hur kan dansundervisningen genomföras enligt dessa lärare och elever för att entusiasmera fler elever?

4. Metod

4.1 Metodval

För informationssökning om hur dansundervisningen i skolan ser ut finns olika metoder som kan användas. Andersson (1994) nämner metoden observation, där resultatet blir vad som faktiskt händer under en danslektion. Andra metoder kan vara att titta i skrivna dokument eller register. Ofta kan olika metoder komplettera varandra och ge varierande slag av information och därför är det en fördel om det finns möjlighet att kombinera flera metoder. På så vis kan området belysas på ett mera allsidigt sätt. Det är vanligt att både tid och pengar styr vilken metod som är möjlig att använda sig av, där valet blir den som utifrån förutsättningarna blir den bästa tillgängliga. Den viktigaste utgångspunkten i valet ligger ändå i vilket syfte studien har. (Andersson, 1994). Syftet med arbetet är att ta reda på hur några idrottslärare genomför dansundervisning samt hur några elever upplever dansundervisningen i skolan utifrån Lgr 11. Jag vill också finna aspekter som finns för en undervisning som tilltalar och engagerar fler elever. För att ta reda på åsikter hos respondenter går det enligt författaren till denna studie inte att avläsa skrifter och titta i register eller använda observationer. För att besvara syftet och frågeställningarna blev därför metodvalet enkätundersökningar och intervjuer med både elever och lärare. Johansson och Svedner (2006) skriver att enkätundersökningar används för att få en översiktlig bild av helheten och genom användning av både intervjuer och enkäter fås en bredd och ett djup i undersökningen. I och med denna kombination av metoder kan området belysas på ett mer allsidigt sätt (Andersson, 1994). Även denna författare menar att enkäter inte går på djupet på samma sätt som intervjuer kan göra.

Både enkäter och intervjuer kan ge kvantitativ och kvalitativ data beroende på svarsalternativen (Lantz, 1993). I denna undersökning användes en enkät till elever och en annan till lärare med mestadels kvantitativa frågor. Efter enkätundersökningarna genomfördes fyra gruppintervjuer, med fyra elever i varje, samt 3 intervjuer med lärare för att ta fram kvantitativ data.

4.2 Enkäter

Enligt Ejletsson (2005) är fördelarna med en enkät att respondenten i lugn och ro får se över frågorna och överväga svarsalternativen. Vid en intervju kan respondenten påverkas av intervjuaren vilket undviks i en enkät. En nackdel som Ryen (2004) nämner är dock att en enkät kan ha felkällor då den deltagande svarar snabbt för att bli färdig, vilket undviks i en intervju. Med en

enkätundersökning finns fler nackdelar som Ejlertsson (2005) tar upp, till exempel då bortfall förekommer. Sämre konstruerade frågor ger större intern bortfall, dvs bortfall på enskilda frågor i enkäten. Deltagare som kan tillhöra bortfallsgruppen är personer som har svårt att läsa och fylla i formulär och för dem är inte enkäter ett bra alternativ. Ytterligare nackdelar med enkäter är att respondenten inte har möjlighet att ställa kompletterande frågor och missförstånd kan uppstå. Har vi utformat frågorna i enkäten rätt genom klara och genomarbetade frågor och svarsalternativ kan detta undvikas och dessutom blir resultaten lättolkade. Detta är en fördel med enkäter, där rätt val av frågor ger ett lätthanterligt material. (Ejlertsson, 2005).

Ejlertsson (2005) tar upp olika möjligheter till att genomföra en enkätundersökning. I denna studie har gruppenkät och datorenkät förekommit. Gruppenkäter används då personer träffas regelbundet i en lokal, vilket eleverna i klasser i årskurs nio gör. Fördelar med denna metod är att enkäterna delas ut, besvaras och samlas in i ett sammanhang. På så vis har vi kontroll över vem som besvarar enkäten och att de deltagande inte diskuterar med varandra, samt att svarsfrekvensen normalt sett är hög i gruppenkäter. Andersson (1994) menar dock att det i en gruppenkät med ungdomar kan vara svårt att få de deltagande att inte kommentera frågorna och där igenom påverka sina kamrater i hur de svarar. Fördelar som författaren nämner är att denna metod är ett billigt och relativt snabbt tillvägagångssätt.

Datorenkät är en möjlighet att använda där enkätundersökningen skickas till deltagare via e-mail med ett bifogat dokument. Fördelar med denna metod är de som Ryen (2004) skriver om. Via mail kan vi nå flera deltagare samtidigt och enkäten kan genomföras när respondenten själv har tid. Respondenten får tid att reflektera över svar på oväntade frågor och valideringen förenklas. Författaren tar upp en del svårigheter som är viktiga att tänka över vid kontakt via mail. Det är svårt att veta om deltagaren mottagit ett meddelande samt för deltagaren att veta om deras svar kommit fram. Det är också svårt att bygga upp ett intresse kring studien via mail. Material som skickas ut i studien kan se annorlunda ut i deltagarens programvara. Det är viktigt att tänka på vem som kan komma åt inlogget till mailadressen och hur arbetet sker för att data ska förbli konfidentiellt och förvaras på ett etiskt försvarbart sätt.

En annan metod som kunnat användas är enkätundersökning som postenkät vilket Ejlertsson (2005) skriver om. Då skickas istället formuläret via post tillsammans med ett frankerat svarskuvert. Denna metod har som fördel att ovana datoranvändare lättare kan fylla i enkäten, men nackdelen är de kostnader som uppstår i utskrift och försändelser. Vid datorenkät undviks dessa kostnader, samt att

det är lätt att skicka ut påminnelser till de deltagande. I denna undersökning valdes datorenkät för fördelarna att lätt komma i kontakt med rätt person via e-postadress och möjligheten att nå ut till flera personer samtidigt. Påminnelser om undersökningen kan lätt skickas ut och det blir ingen kostnad vid försändelser. Hur dataförvarings frågor tagits hänsyn till behandlas under avsnittet databearbetning.

4.2.1 Elevenkäter

4.2.1.1 Urval

Sex nionde klasser från fyra olika skolor har medverkat i enkätundersökningen, med totalt 152 elever, varav 71 flickor och 81 pojkar. De deltagande skolorna består av två kommunala- och två friskolor. Valet av skola beror på intresserespons från skolor till medverkande i studien. Därmed valde inte författaren till studien ut skolorna utan använde sig av de skolor som ville vara med. På två av skolorna har två klasser deltagit och en klass på de andra två skolorna. Den ena friskolan hade bara en klass nio, och då blev det totalt tre klasser från friskolor och 3 klasser från kommunala skolor. De klasser som deltog i studien valdes av skolan då läraren under sin lektion hade möjlighet att hjälpa till vid genomförandet av enkätundersökningen. Först skickades information ut till alla idrottslärare som arbetar på centralt belägna skolor i kommunen för att finna om det fanns lärare som ville medverka i studien. Då lärare svarade kontaktades de för information om elevenkäterna, samt undersöktes möjligheten till ett besök på deras skola för utförandet av undersökningen. Med endast en respons från lärare kontaktades rektorer för medgivande till utförande av enkätundersökningar på skolor. Eftersom fler undersökningar av liknande karaktär genomförs av andra lärarstudenter tackade sex skolor nej till elevenkäten varav fyra avstod helt från att delta i studien. En av de skolor som senare avstod helt skulle från början delta med både elever och lärare. Den vidare kontakten har sedan skett med både mail och telefon till ansvarig lärare för klassen.

Av deltagande elever var det 49 bortfall, 19 flickor och 30 pojkar. Då enkäten konstruerats med kontrollfrågor har enkäter som inte stämmer med dessa plockats bort. Även enkäter där eleverna kryssat i fler eller färre än angivna svarsalternativ har plockats bort. Eleverna i studien går i årskurs nio för att kunna besvara syftet om hur dansundervisningen ser ut efter införandet av Lgr 11. Eleverna har haft dansundervisning med Lgr 11 som läroplan under skolår åtta, samt möjligtvis under höstterminen skolår nio. Eleverna i undersökningen kommer från centralt belägna skolor i en lite större stad belägen i mellersta Sverige. På två av skolorna har elever som går dansprofil deltagit,

vilket kan ha påverkat resultatet (se 6.2.2 Mätnoggrannhet s. 53) Dansprofil innebär att eleven har schemalagd dansundervisning där omfattningen av undervisningen kan skilja från skola till skolan.

4.2.1.2 Konstruktion av enkät

Elevenkäten (Bilaga 2) bygger på frågor som behandlar elevernas inställning till dans, vad de anser om musiken och olika rörelser. Den första frågan tar upp när de hade dans senast, dels för att väcka deras tankar om dans och dels för att se för hur lång tid sedan det var. När enkäter konstrueras är det viktigt att tänka på formuleringen och instruktionerna måste vara klara så deltagarna förstår vad som ska göras (Andersson, 1994). Enligt Ejlertsson (2005) får enkäten inte vara för lång och kompakt. Även helhetsintrycket av enkätformuläret är viktigt, där frågor och svarsalternativ skrivs på ett enhetligt sätt. Författaren ger tips där vi kan öka läsbarheten i enkäten genom frågor som struktureras upp i olika delar och får en egen överskrift, vilket har använts i enkäterna. (Ejlertsson, 2005). Några frågor är påståenden som den deltagande ska ställa sig till, och då är det bra om den tillfrågade får tänka till, där den ibland håller med, och ibland tar avstånd till påståendet (Andersson, 1994). Författaren skriver att genom ett jämt antal svarsalternativ tvingas den deltagande ta ställning, men det kan vara något som den deltagande inte är beredd till och därför har det i denna studie valts ett ojämnt antal i den så kallade likert skalan i fråga 13. Likert skalor är bra om syftet är att mäta åsikter eller attityder av något slag, eller komma åt upplevelser av någonting (Andersson 1994). Även Ejlertsson (2005) skriver om dessa skalor men benämner dem ordinalskala, en skala där värdena går att rangordna från det lägsta till det högsta. I denna studie har ett "vet inte" alternativ tagits med i skalan, eftersom Andersson (1994) skriver om risken att svar uteblir om alternativet inte finns med. En del av frågorna i enkäten har inte fått färdigkonstruerade svarsalternativ då Ejlertsson (2005) skriver att vi inte behöver ha allt för detaljerade svarsalternativ eftersom situationer som inträffar ofta blir underrepresenterade i enkäter, samt situationer som inträffar sällan blir överrapporterade. Det anses därför säkrare att låta den deltagande själv ange antalet tillfällen någonting skett, vilket har använts i denna studie.

Frågorna bygger dels på de frågor som behandlas i lärarenkäten (se 4.2.2.3 Genomförande s. 28) och dels på nykonstruerade frågor. Innan genomförandet av elevenkäten ombads fem bekanta i åldern 17 år att ta del av enkäten för kommentarer, likt en pilotstudie som Ejlertsson (2005) skriver om. Efter utlåtande ändrades fråga 2, fråga 1 och två påståenden i fråga 13 lades till, de om kraftfulla och lugna rörelser. I enkäten finns två påståenden som är snarlika varandra och dessa har använts som kontrollfrågor för en ökad säkerhet till ett korrekt resultat i undersökningen. Det är

påståendet ”Jag tycker att det är lagom mycket tid åt dans i skolan” samt ”Jag tycker att vi har tillräckligt med dans i skolan”.

4.2.1.3 Genomförande

Elevenkäterna gjordes i grupp, två under idrott och hälsa lektioner i idrottssal och fyra i klassrum. Var enkäten utfördes beror på vilken lektion eleverna hade när möjligheten för enkättillfället ägde rum. Därmed har enkäten genomförts på olika dagar och tider för deltagande klasser. Enkäterna tog ca 20 minuter att genomföra. Gruppenkäter är ett bra alternativ då svaren samlas in på en gång, men en negativ effekt som Andersson (1994) påpekar är elevernas förmåga att kommentera frågorna och därigenom påverka kamraternas svar. För att undvika detta meddelades eleverna vid genomförandet om vikten att besvarar enkäten individuellt och ej kommenterar frågorna högt. På varje enkät fanns ett nummer efter klasslistan, för val av elever till intervjuer. Eleverna informerades om detta, samt frivilligheten att delta och att materialet kommer behandlas konfidentiellt. Att materialet behandlas konfidentiellt innebär att uppgifter kan vara identifierbara, men den konfidentiella behandlingen av uppgifterna gör att identiteten aldrig röjs eller missbrukas (Ejlertsson, 2005). Innan genomförandet gick vi igenom enkäten där elever informerades om vikten av att läsa instruktionerna och frågorna, då vissa frågor ska besvaras med ett kryss och andra med fler, samt att enkäten ska besvaras utifrån hur de upplever lektionerna i dans efter införandet av Lgr 11.

4.2.2 Lärarenkäter

4.2.2.1 Urval

Alla idrott och hälsa lärare som arbetar som senarelärare inom kommunen där undersökningen ägt rum kontaktades via e-mail den 3 september. Kontaktinformationen gick att finna via kommunen, där grundskolorna för senare år kontaktades och dessa gav sedan ut verksamma idrottslärares kontaktuppgifter. Sammanlagt kontaktades 41 lärare, med bortfall av tre som ej arbetade som lärare för senare år. Intresset att delta var lågt och för att få deltagare till studien kontaktades rektorer på skolor för en förfrågan av utförande av enkätundersökning för både elever och lärare. Då liknande undersökningar genomförs av andra lärarstudenter tackade fem skolor nej till medverkan i lärarenkäten och på andra skolor valdes en lärare ut av skolan för att svara på lärarenkäten och delta i intervjun. Därmed föll 25 lärare bort. Sammanlagt har sex lärare svarat på lärarenkäten och de är inte enbart från de skolor där elevenkäterna genomfördes. Respondenterna är från fem olika skolor, varav tre av elevenkätskolorna är representerade. Det är tre kvinnor och tre män som svarat på

enkäten där en kvinna och två män är från friskolor och en man och två kvinnor från kommunala skolor. Slutdatum sattes till den 17 oktober, men för att låta fler lärare delta ändrades datumet sedan till den 25 oktober. Den sammanlagda tiden sedan första utskicket av lärarenkäten var då 52 dagar.

4.2.2.2 Konstruktion av enkät

Enkätfrågor till lärare utformades utifrån Lindquist (2010) doktorsavhandling "Dans i skolan – om genus, kropp och uttryck" samt Tornbergs (2009) Examensarbete "Inställningen till dans hos lärare i idrott och hälsa på högstadiet." De frågorna är genomtänkta och testade innan genomförandet av deras studier. I enkäten är fråga 9, 10, 12, 13, 15-24, 26 och 28 hämtade från Lindquist (2010). Fråga 1,6-9, 11 och 27 är hämtade från Tornberg (2009). Efter första utformandet av enkäten fick fem personer genomföra den och ge kritik. Därefter lades två frågor till, nummer 5 och 9. Frågor om vart lärarna hämtar sin kunskap från saknades. Enkäten skickades även mellan författarens två olika mailadresser, för att se *om* och *hur* enkäten förändras i olika mailkonton. I detta fall upplevdes inga svårigheter att besvara enkäten, och inte heller de deltagande i pilotstudien upplevde några svårigheter att besvara enkäten direkt i mailet. För att formulera frågorna till lärarenkäten har samma information tagits till hänsyn som för elevenkäten (se 4.2.1.2 Konstruktion av enkät s. 26).

4.2.2.3 Genomförande

Lärarenkätorna skickades ut via e-mail. Först skickades en förfrågan om intresse av att delta i enkätundersökningen (Bilaga 3). Då responsen var låg skickades ett nytt mail ut med information (Bilaga 4) samt med enkäten (Bilaga 5) både inklistrad i mailet och som ett dokument. På så vis får lärarna chans att svara och delta vid samma tillfälle. I mailet, som i detta fall även är foljebrevet till enkäten, informerades lärarna att allt materialet behandlas konfidentiellt, samt om frivillighet till deltagande. I enkäten fick lärarna även kryssa i om de ansåg sig villiga till deltagande i en intervju. Som Ryen (2004) skriver är det svårt att få ett intresse för studien via mail, vilket märktes i denna undersökning då endast en lärare gav respons på det första utskickade mailet. För att öka frekvensen av svarare skickades inte bara ett nytt mail ut, utan rektorer och lärare på skolor kontaktades via telefon för information av undersökningen. Svarsresponsen för deltagande i studien ökade efter kontakt via telefon. De rektorer och lärare som tackade nej till deltagande av undersökningen hänvisade till lärares hektiska arbetssituation samt studier från lärarstudenter som de redan medverkar i. Då svarsfrekvensen fortfarande var låg krävdes ytterligare samtal och påminnelser till lärare via telefon och mail där information och enkäten åter igen skickades ut (Bilaga 4, Bilaga 5)

För att underlätta ytterligare erbjöds lärarna att skriva ut dokumentet med enkäten där författaren sedan kunde komma och hämta upp besvarad enkät på lärarens skola.

4.3 Intervjuer

Med intervjuer kan vi få ett djup i undersökningen (Johansson et al., 2006, Andersson, 1994).

I intervjuer kan respondenten ställa kompletterande frågor vilket förtydligar och på så vis undvika missförstånd vilket är en av intervjuernas fördelar. Med intervjuer blir det inte heller något bortfall. Nackdelar med intervjuer är dock att respondenten kan påverkas av intervjuaren beroende på hur den ställer frågorna och reagerar på respondentens svar. (Ejlertsson, 2005). Även Kvale och Brinkmann (2009) menar att inte bara frågorna kan vara ledande utan även kroppsspråk och verbala reaktioner, där intervjuarens följdfrågor kan inverka på hur respondenten svarar på frågorna som följer.

Intervjuer kan konstrueras på olika vis där ytterlägen är öppen intervju och strukturerad intervju. I öppna intervjuer ställs frågor om hur något är och vilken mening det har, där det är möjligt att fråga om respondentens uppfattning och upplevelser, där olika respondenter kan ha olika definitioner. I strukturerade intervjuer har frågorna konstruerats för att få reda på respondentens uppfattningar eller upplevelser med i förväg bestämda formuleringar. (Lantz, 1993) I sådana intervjuer kan svaren vara färdigkonstruerade där respondenten får alternativ att välja mellan (Andersson, 1994). Andersson (1994) beskriver öppna intervjuer som samtal där intervjuaren lyssnar på vad respondenten berättar, men ofta kring förutbestämda teman. I denna undersökning användes halvstrukturerade intervjuer som är något som ligger mellan dessa ytterlägen. Det fanns förutbestämda teman att diskutera kring, men även utrymme för följdfrågor. Vilken ordning som de olika temana diskuterades i var inte bestämt i förväg.

4.3.1 Elevintervjuer

För elevintervjuer var den första tanken att använda fokusgrupper, men sedan valdes halvstrukturerade gruppintervjuer. Fokusgrupper inriktar sig mer på hur interaktion sker mellan respondenter vilket inte var intressant i denna studien, men gruppinteraktion sågs ändå relevant då det kan tydliggöra vad eleverna anser när de diskutera kring ämnen. I en halvstrukturerad gruppintervju är det interaktion mellan både intervjuaren och respondenterna där intervjuaren ställer frågor och får svar (Halkier, 2008). I intervjun diskuterade eleverna frågor kring färdigbestämda

teman (Bilaga 6), där följdfrågor ställdes av intervjuaren.

Fördelar i en gruppintervju är att vi genom ett naturligt samtal kan få fram information av att medlemmarna stimuleras av varandra. Nackdelar är att i en grupp är det ofta en eller ett par personer som tar över och talar den mesta delen av tiden, och vissa deltagare kan vara rädda för att yttra sig i grupp. En annan nackdel är att de deltagande kan svara annorlunda i grupp än vad de gjort i en individuell intervju. (Andersson, 1994).

4.3.1.1 Urval

Respondenter valdes ut beroende på hur de besvarat elevenkäten och på så vis representera olika undergrupper. I varje intervjugrupp var det intressant att få svar från två flickor och två pojkar. Först tittade författaren till studien igenom alla enkäter från en klass för att finna representater från olika undergrupper där en pojke och en flicka ville ha mer dans, och de andra två tyckte det var lagom. Då en del elever kan ha svårt för att tala i grupp valdes elever från varje undergrupp ut i samråd med deras lärare för att få elever som tros våga yttra sig sanningsenligt. Namn på elever presenterades för läraren som sedan bedömde om intervjugruppen var passande. Ansåg läraren att gruppen inte var passande korrigerades den genom att sätta in en annan elev som tros våga yttra sig sanningsenligt i gruppen. Läraren var inte alltid deras idrottslärare och läraren visste inte vad eleverna hade svarat i enkäten. Sammanlagt intervjuades 9 flickor och 7 pojkar fördelat på fyra grupper.

Grupp 1 bestod av två flickor och två pojkar där en av flickorna dansar aktivt på fritiden och vill ha mer dans i skolan. Med aktivt menas att personen regelbundet går på dansaktiviteter i någon form oavsett om det är danssport eller som träningsform. De resterande deltagarna dansar inte aktivt på fritiden där en flicka och en pojke tycker det är lagom med dans i skolan, och en pojke ville ha mer dans i skolan.

Grupp 2 bestod även den av två flickor och två pojkar där en av flickorna dansar aktivt på fritiden och vill ha mer dans i skolan. De resterande deltagarna dansar inte aktivt på fritiden där en flicka tycker det är lagom med dans i skolan, en pojke vill inte inte alls ha dans i skolan och en pojke ville ha mer dans i skolan.

Grupp 3 bestod av tre flickor och en pojke där ingen dansar aktivt på fritiden, men en av flickorna går på skolans dansprofil. En av flickorna ville ha mer dans i skolan, och det var inte den flicka som

går dansprofil. De andra i gruppen tyckte det var lagom med den dans de hade i skolan. Representanterna i denna grupp var de enda från klassen som ville delta i en intervju, vilket bidrog till valet av representanter.

Grupp 4 bestod av två flickor och två pojkar där flickorna gick dansprofil var av en av dem dansade i förening på fritiden och ville ha mer dans i skolan. Den andra flickan och pojkarna tyckte det var tillräckligt med dans i skolan. Av de som i enkäten kryssade i att de kunde tänka sig att delta i en intervjun gick alla flickor på dansprofil och alla pojkarna tyckte det var tillräckligt med dans i skolan.

Grupp 1 och 2 är från två olika friskolor, och grupp 3 och 4 från två olika grundskolor. Sammanlagt deltog två som dansar på fritiden, fem som vill ha mer dans i skolan, nio som tycker det är lagom med dans i skolan, och en som inte alls ville ha dans i skolan.

4.3.1.2 Konstruktion av intervjufrågor

Intervjufrågorna (Bilaga 6) bygger vidare på enkätfrågorna och ger på så vis en fördjupad bild av elevernas syn på dans och dansundervisning under idrott och hälsa lektionerna. Eftersom metoden är halvstrukturerade gruppintervjuer fördelades diskussionsområdet i tre olika kategorier som respondenterna fick samtala kring. Dessa områden var *Undervisning*, *Inställning till dans* och *Inspiration till dans*. För att få igång respondenternas tankegångar kring dans ställdes den inledande frågan ”Vad är det första ni tänker på när ni hör ordet dans?” För varje område skrevs frågor som vägledning under intervjun. Exempel på underfrågor till de tre områdena är; Varför tror ni att vi har dans i skolan? Vad tror ni att pojkar/flickor tycker om dans? När blir ni sugna på att dansa? Vad kan ni/läraren/skolan göra annorlunda kring dansundervisningen? Frågorna var dels för vägledning till respondenterna, samt till hjälp för intervjuaren så alla områden berördes under intervjun.

4.3.1.3 Genomförande

Elevintervjuerna genomfördes i utrymmen som fanns tillgängliga. En intervju ägde rum i ett omklädningsrum till idrottshallen, två intervjuer i klassrum och en intervju i ett grupprum. Respondenterna satt mot varandra så de kunde föra ett samtal. Mellan dem lades ett papper med de områden som skulle tas upp under samtalet. Respondenterna fick även muntlig vägledning och frågor under den pågående intervjun. Innan intervjun började förfrågades respondenterna om

godkännande för inspelning av intervjun, vilket sedan gjordes med mobiltelefon. Andersson (1994) poängterar att vissa intervjupersoner inte alltid känner sig bekväma med att få sina ord inspelade, men samtidigt kan det vara bra att spela in intervjuer speciellt av denna karaktär där intervjupersonerna söker sig fram, även om det finns vissa färdiga teman att diskutera kring. Alla intervjuer bandades och under dessa fördes även anteckningar. Enligt Ryen (2004) bör vi oavsett om vi spelar in intervjun eller ej föra anteckningar. De blir en första början på analysarbetet och anteckningarna behöver inte bara vara det som sägs utan gärna egna reflektioner och associationer (Ryen, 2004). Men även deltagarens kroppsspråk och miner kan antecknas då kommunikationen mellan intervjuare och respondent sker både verbalt och icke-verbalt (Lantz 1993). Dessutom kan dessa anteckningar vara bra för att sammanfatta vad som sagts, och klargöra om intervjuaren uppfattat respondenterna riktigt. Johansson, et al. (2006) skriver att under intervjun bör intervjuaren använda sig av tystnad som frågemetod eller ställa frågor som tillåter respondenten gå vidare längs sina tankebanor. Även Kvale, et al. (2009) skriver om detta där intervjuaren kan använda sig av olika frågemetoder. Författarna tar upp inledande frågor, upplysningsfrågor, sonderande frågor, specificerande frågor, direkta frågor, strukturerande frågor, tolkande frågor samt tystnad. Dessa olika tekniker har använts vid följdfrågor i intervjuerna för att få fram uttömmande svar från respondenterna. Efter en intervju renskrevs anteckningarna och intervjun transkriberades. Detta bör göras snarast möjligt, då intervjuaren lättare glömmet eller minns fel ju längre tid det går mellan intervju och arbetet med insamlad data (Ryen, 2004). Intervjuerna tog vardera ca 25 minuter att genomföra. Svårigheter låg i att veta när deltagarna skulle återföras till de förutbestämda områdena och när de skulle få tala fritt. Det är när respondenten talar fritt som föreställningar och tankar kring stoffet kan uppstå, samtidigt som respondenten börjar diskutera andra ämnen.

4.3.2 Lärarintervjuer

Intervjuerna med lärarna var halvstrukturerade, men hölls enskilt. Även här samtalades kring förutbestämda teman, där följdfrågor ställdes. Ordningsföljden på frågorna var inte bestämd i förväg.

4.3.2.1 Urval

För att få bredd i undersökningen var tanken att välja lärare till intervjuer efter skilda åldrar, kön och arbetade år inom yrket. Responsen från lärare till att delta var låg och därmed valdes de lärare som i enkäten kryssat i att de kunde delta i en intervju. Tre lärare har intervjuats, två kvinnliga och en manlig. Den ena kvinnan har jobbat i 13 år och den andra i 12 år. Den manliga läraren är

nyutexaminerad. En av kvinnorna jobbar på en kommunal skola och de andra två lärarna jobbar på friskolor. För att få fler deltagande lärare kontaktades lärare via telefon, men det var fortfarande låg svarsfrekvens på lärarenkäten då lärarna inte ansåg sig ha tid att delta i varken en lärarenkät eller intervju.

4.3.2.2 Konstruktion av intervjufrågor

Intervjufrågorna (Bilaga 7) bygger vidare på lärarenkäten för att ge ett djup på lärarnas syn av dans i idrott och hälsa undervisningen. Dels hur de planerar och genomför undervisningen dels aspekter som påverkar innehållet. Metoden är halvstrukturerad intervju och därmed valdes tre områden att samtala kring *Undervisningen*, *Inställning till dans* och *Inspiration till dans*. Till varje område skrevs underfrågor som vägledning till intervjuerna. Exempel på underfrågor var; Berätta lite om hur ni tänker kring organisation av dans i ämnet idrott och hälsa. Hur upplever du att eleverna förhåller sig till dans i skolan? Vart hämtar ni inspiration från? Vad kan ni/eleverna/skolan göra annorlunda kring dansundervisningen?

4.3.2.3 Genomförande

Innan intervjuerna genomfördes tillfrågades lärarna om tillåtelse till att spela in. Samtliga intervjuer spelades in med mobiltelefon samtidigt som de antecknades. Samma referenser som användes för genomförandet av elevintervjuerna användes även här (se 4.3.1.3 Genomförande s. 31) Den första intervjun som genomfördes var tänkt att användas som pilotstudie, men då intervjun svarar mot den information som söktes används denna intervju som data i studien. En av lärarintervjuerna genomfördes i lärarens arbetsrum under en idrottslektion då det var denna tid läraren kunde medverka i undersökningen. Den andra intervjun genomfördes i ett vilorum och förråd, då det var det enda lediga rummet vid genomförandet. Den tredje intervjun genomfördes i ett tomt klassrum. Intervjuerna har vardera tagit ca 20 minuter att genomföra. Efter en intervju renskrevs anteckningarna och intervjun transkriberades. Då lärarna vissa stunder pratade om ämnen som låg utanför intresset för studien har dessa sekvenser inte transkriberats.

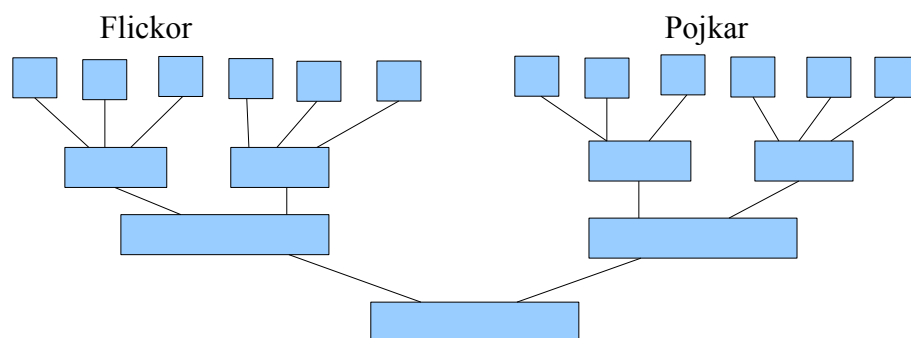
4.4 Databearbetning

All data har förvarats i författarens lägenhet. Databearbetningen har skett enbart på författarens dator och sparats på två USB-enheter som ingen annan har tillgång till. Data inspelat på författarens mobil har tidigast möjligt efter genomförd intervju transkriberats och sparats på USB, och därefter raderats från inspelningsenheten. Vid de intervjuer respondenten/respondenterna talat om områden

utanför ämnet har data inte valt att transkriberas och därför har vissa delar av intervjuer utelämnats. Det ansågs inte relevant för studien i sig att transkribera områden utanför ämnet.

4.4.1 Databearbetning enkäter

För enkäterna upprättades avstämningsfiler i kalkylblad. Elevenkäter sammanställdes med två filer för varje klass, en för flickor och en för pojkar. Sedan sammanställdes flickornas filer i en fil för kommunala skolor och en fil för friskolor och lika så för pojkarna. Därefter sammanställdes filerna med en för flickor och en för pojkar där dessa två filer sedan sammanfördes i en gemensam fil. De öppna frågorna sammanfördes på samma vis, men i Word-dokument. På så vis kan kommentarer och återkommande tankar uppdagas kring respondenternas syn på dans och dansundervisning i idrott och hälsa. Varje elevkommentar analyserades som en enhet för sig, där liknande kommentarer kategoriserades under samma kategori i en tabell. En djupare genomgång av hur enheterna har bearbetats går att läsa under avsnitt 4.4.2 då denna data bearbetats på samma sätt som data från intervjuerna. Data från enkäterna har i rapporten presenterats dels som löpande text, dels som tabeller (öppna frågorna) och som diagram. (Bilaga 8, Bilaga 9)

Samlat material för flickor och pojkar

Figur 4.1. Modell för tillvägagångssätt av bearbetad data från elevenkäter

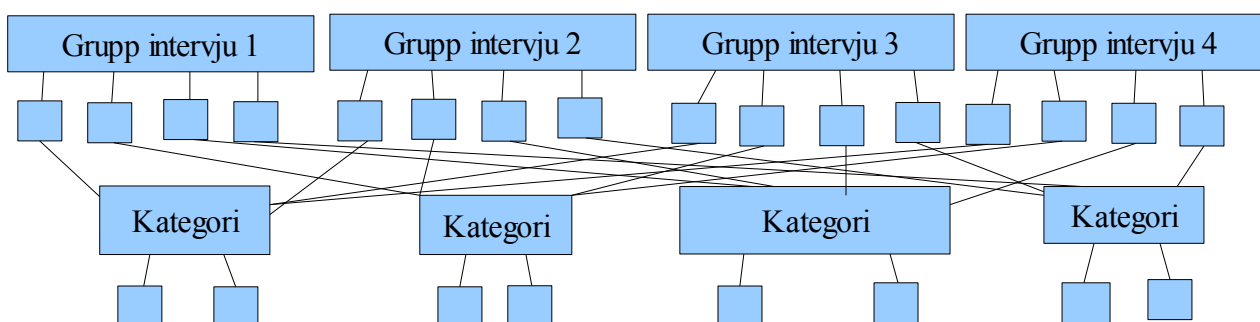
Lärarenkäterna fördes in i en fil för kvinnor och en för män, där de sedan sammanfördes i en gemensam fil. Även lärarnas svar på öppna frågor sammanfördes i ett Word-dokument. Detta dokument analyserades sedan tillsammans med lärarintervjuerna och sammanställdes tillsammans med dem i kategorier som presenteras i olika tabeller. Se avsnitt 4.4.2 för mer information om kategorisering av data.

4.4.2 Databearbetning intervjuer

Samtidigt som data samlades in pågick associationer till teorier och teman. Som Ryen (2004) skriver sker det vid varje genomförd intervju en dialog mellan teori, tidigare intervjuer och pågående intervju. Analyssätt där teorier utvecklas från data och delas in i kategorier benämns av författaren för induktiv analys. Redan tidigt i studien syntes samband i intervjuerna och tankar på olika kategorier började ta form. Där med finns tidigt i studien funderingar kring vilka teoretiska egenskaper som kategorierna kan ha (Ryen, 2004). Vidare vid intervjuanalysen fanns resultatpresentationen i åtanke då vissa former av analys och rapportering smälter samman (Kvale et al., 2009).

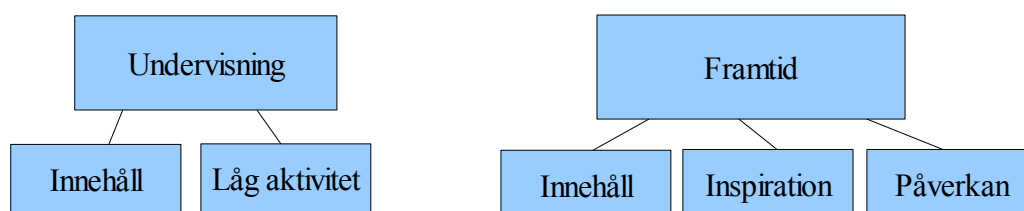
4.4.2.1 Bearbetning elevintervjuer

Varje intervju lästes igenom fler än en gång för att få ett helhetsintryck och därefter delades dem upp i små självständiga enheter. Enheterna vart olika stora beroende på hur mycket data som kunde stå självständigt för att representera en enhet (Ryen, 2004). De olika enheterna delades sedan in i kategorier, och de enheter som markerats med samma kategori samlades i ett dokument. Problem kunde uppstå då en enhet passade in i flera kategorier, men ”innebörden av en enhet bestäms av den kontext som enheten ursprungligen ingår i” (Ryen, 2004 s.115). Kategorierna fick därefter benämningar för att kunna se om enheter passade in i kategorin eller skulle placeras i en annan. Enheterna i en kategori analyserades sedan igen där återkommande tankar bildade nya underkategorier till den övergripande beskrivande kategorin. Vissa kategorier bildade tillsammans en gemensam övergripande kategori. Ryen (2004) skriver att de kategorier som framkommer är analytikerns och andra forskare skulle kanske ha använt andra kategorier, samt att forskaren under arbetets gång har möjlighet att förändra processen och flytta om enheterna mellan kategorier eller bilda nya. De kategorier som bildades blev *Undervisning*, *Skola*, *Lärare*, *Elever*, *Musik*, *Innehåll*, *Lugna rörelser* och *Hårda rörelser*.

Figur 4.2. Modell över hur data av gruppintervjuerna har bearbetats

När allt material kategoriserats omformades kategorierna där nya övergripande kategorier bildades och tidigare kategorier blev underkategorier. De slutliga kategorierna presenteras nedan, där de övergripande kategorierna svarar mot frågeställning två respektive frågeställning tre.

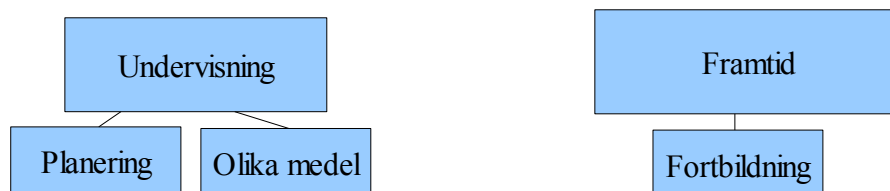

Figur 4.3. Slutliga kategorier av data från elever

Kategorier som bildades sammanställdes i tabeller där citat valts ut för att tydliggöra vad olika kategorier står för. Citat som valdes var de mest utförliga, belysande och välformulerade. Citaten har redigerats och återges i en läsbar skriftlig form. (Borum & Enderud, 1980 i Kvale et al., 2009). Enligt konfidentiella krav är alla namn som nämns i rapporten fiktiva. Det som i ett citat står inom dubbel parentes är inget som uttalats av respondenten utan har lagts till i redigeringen för att läsaren ska få en förståelse av sammanhanget. Alla olika uppfattningar har återgetts i tabeller där även enstaka föreställningar från enskilda personer representeras.

4.4.2.2 Bearbetning lärarintervjuer

På samma sätt som beskrivs ovan analyserades även lärarintervjuerna och sammanställdes i kategorier och tabeller. De första kategorier som bildades var *Planering innehåll*, *Planering varför*, *Material*, *Musik*, *Aktivitet*, *Kunskap* och *Framtiden*. Under arbetets gång sammanställdes dem till nedanstående kategorier där de två övergripande kategorierna svarar mot frågeställning ett respektive frågeställning tre. Data från lärarenkät sammanställd i Word-dokument analyserades och kategoriserades tillsammans med data från intervjuerna. Eftersom det var en låg respons från lärare vid det första utskicket av information var det ett medvetet val att ha med öppna frågor i enkäten. Svaren på de öppna frågorna kunde där med komplettera intervjuerna.

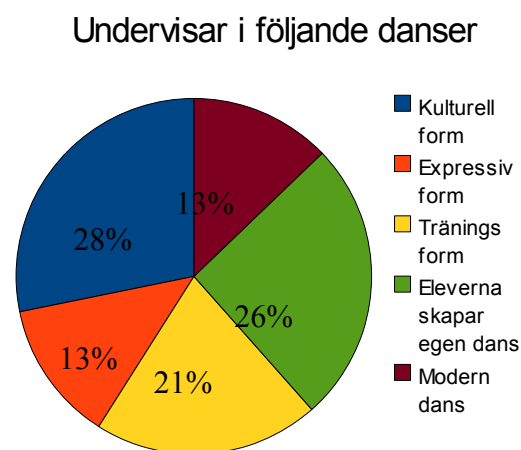
Figur 4.4. Slutliga kategorier av data från lärare

5. Resultat

Både lärare och elever talar om dansens många funktioner. Genom dans får eleverna enligt lärare och elever träning och rörelse, social utveckling och en ökad kroppsuppfattning. Eleverna får kunskap om takt och musik, och de får glädje i att röra sig på ett sätt som för många är ovanligt. Dessutom får eleverna lära sig om vårt kulturarv och andra kulturer och deras danser.

5.1 Hur bedriver några lärare i en stad belägen i mellersta Sverige dansundervisningen i grundskolans senare år?

Sammanställningen av lärarintervjuer och lärarenkäter visade att det är skiljt antal tillfällen lärarna undervisar i dans där fyra lärare undervisar 3-4 gånger, en vid 6 tillfällen och en vid 10-15 tillfällen. Dans undervisas främst under vinterhalvåret från oktober till mars när undervisning i ämnet inte kan ske utomhus. Undervisningen bygger på mer än bara erfarenheter från lärarutbildningen där lärarnas största inspirationstillfällen är från när lärarna själva gått ut och dansat eller från sådant de mött på egna rörelsepass. Det var dock spridda svar i hur lärarna ansåg sig ha tillräcklig utbildning inom området dans (Bilaga 8, Figur 8.1), men alla lärarna instämde helt eller delvist med att de behärskade danserna de själva undervisade i. Innehållet i dansundervisningen fördelas med 28% i kulturell form, 26% där eleverna skapar egen dans, 21% som träningsform och 13% i expressiv respektive modern dans.

Figur 5.1. Hur undervisningen fördelas i andelen procent

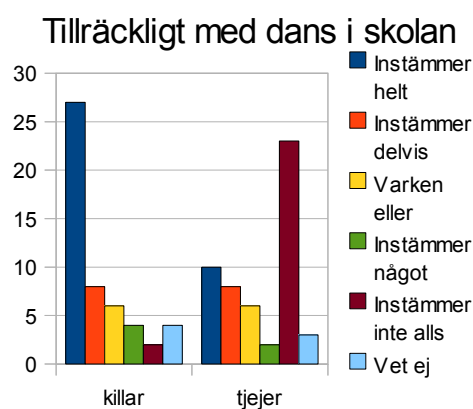
Bland de kulturella danserna är det främst vals, bugg och foxtrot som undervisas där en lärare uttrycker att hon brukar vänta med pardanserna till vårterminen när eleverna ska ha bal eftersom det enligt läraren är först då eleverna är mogna för den sortens dans. "Jag försöker i många fall undvika kroppskontakt, om man säger så, de så kallade pardanserna. För det är först då (när de går i nian) som de är mogna att gå igenom det." Den experimentella delen innebär att eleverna på ett eller annat vis får sätta ihop rörelseprogram till musik. Dans som träningsform förekommer inte på alla skolor och där den förekom kunde den användas som ett inslag i uppvärmningen. Moderna danser ansåg lärarna att de hade dålig kunskap inom och såg en möjlighet till att bjuda in utomstående pedagoger för undervisning i momentet. (Bilaga 9, Tabell 8.1)

Innehållet i undervisningen tolkas utifrån styrdokumentet. En av lärarna uttrycker sig så här: "Man håller sig till kursplanen och där är det tre olika bitar man ser som dans, det är den sociala gemenskapen, motionen och upplevelse – expressiva. Och det ligger också till grund hur man lägger upp dansundervisningen." Sedan finns det andra saker som påverkar hur innehållet ser ut. I grunden finns kunskaper från lärarutbildningen, sedan hämtas inspiration från andra håll där egna rörelsepass och danstillfällen var det som angavs som vanligast i lärarenkäten. Ytterligare inspirations källor kunde vara från TV och internet eller kurser som läraren medverkat i. Alla lärarna ansåg sig inte ha tillräckliga kunskaper inom området dans, och dem väljer att undervisa i det dem själva känner sig trygga i. Lärarna var även överens om att de använder eleverna i undervisningen och låter dem medverka i undervisningen av dansmoment där eleverna har bättre kunskaper än lärarna. Som en lärare sa "Samtidigt är det viktigt att ta till vara på den kunskap eleverna har, för jag sitter ju inte inne på all kunskap. Då tror jag man är riktigt farligt ute som lärare." En av lärarna sa i sin intervju att hon undervisar för att ge eleverna en möjlighet att finna en fritidsaktivitet, medan de andra två lärarna inte har det syftet med valet av hur de utformar undervisningen. (Bilaga 9, Tabell 8.1)

Lärarna tar upp olika medel som kan användas till fördel i undervisningen, men även hinder som finns i undervisningen. En lärare uttrycker sig så här "Ej ett hinder, men ett frånvarande av engagemang hos majoriteten flickor och pojkar" vilket gör att det blir svårt att undervisa i dans. Enligt lärarenkäten är det lika många lärare som instämmer till att elever visar en avvisande attityd till dans som inte upplever det, där pojkar i större utsträckning upplevs visa en avvisande attityd till dans. Däremot anser inte lärarna att eleverna i någon större utsträckning vägrar att utföra en rörelse eller en rörelsesekvens (Bilaga 9, Tabell 8.3). Ett medel som är som en del av dansen är musiken. En lärare uttrycker sig så här "Och det är egentligen det som är svårast tycker jag. Mycket svårare än att dansa. Det är att hitta musik." Lärarna anser det viktigt att anpassa musiken till vilken slags dans som undervisas, med tempo, taktkänsla och genre. Tycker eleverna det är bra musik börjar de dansa spontant, vilket lärarna är överens om. Andra medel som underlättar dansen är bra lokaler, gärna med spegelvägg och där det finns en bra musikanläggning. Undervisning i en gymnastiksal är inte alltid det bästa alternativet då det kan kännas onaturligt för eleverna att dansa där. Det finns både positiva och negativa tankar kring dansundervisning med inbjudna pedagoger och besök på dansstudios. Är det ekonomiskt möjligt kanske inte eleverna får ut tillräckligt utav det då det blir många elever samtidigt, men lokalerna i dansstudios kan upplevas mer naturliga att dans i för eleverna. Utomstående pedagoger som är duktiga på sin dans har även möjlighet att engagera elever på ett annat sätt än vad idrott och hälsa lärarna ser sig ha möjlighet till. (Bilaga 9, Tabell 8.2)

5.2 Vad anser några elever ur årskurs nio i en stad belägen i mellersta Sverige om dansundervisningen i skolan?

Hur eleverna upplevde dansundervisningen berodde mer på vilken lärare de hade, än på vilken skola de gick på. Analysen av gruppintervjuerna visade att några elever anser att det har varit mycket dans, och andra för lite. Elevenkäten visade att majoriteten av pojkarna instämde helt till att det var tillräckligt med dans i skolan medan majoriteten av flickorna inte alls instämde. Totalt sett tyckte ändå majoriteten av eleverna det var tillräckligt med dans i skolan då 51% instämde helt eller delvist mot 30% som instämde något eller inte alls. 12% svarade varken eller och 7% visste inte.

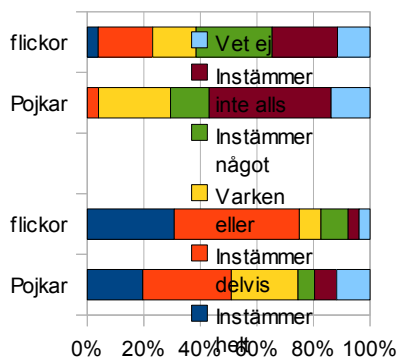
Figur 5.2. Tillräckligt med dans i skolan fördelat på pojkar och flickor.

I genomsnitt hade eleverna enligt enkäten två lektioner dans/år där medelvärdet och typvärdet var tre lektioner dans/år. Av 103 elever var det 19 som uppgav att de haft noll lektioner och 17 elever som uppgav att de haft en lektion. Enkäten visade också att en större andel av respondenterna ansåg att dansundervisningen var bra än dålig, där 39% svarade att de instämde helt eller delvis mot 30% som instämde något eller inte alls. 19% svarade varken eller och 12% visste inte (Bilaga 8, Figur 8.2). Missnöjet låg i undervisningsnivån som var för lätt och eleverna behövde inte ta i. Det var inte heller bra när läraren själv inte visade intresse för dansen. Om elever inte var aktiva på lektionerna blev det negativt för övriga deltagare. Detta hände då dansen var för svår och eleven inte förstod, eller om den var för lätt och eleven inte behövde vara koncentrerad. Upplevdes dansen som någonting tråkigt ansåg eleverna att de inte behövde ge allt på lektionerna. I en gruppintervju påpekade en elev "På lektionen var killarna knappt med." (Bilaga 9, Tabell 8.4).

Eleverna klassar vissa danser som feminina och andra mer maskulina. Alla gruppintervjuerna sa att dans är mer för flickor, men dans kan vara för pojkar då dansen har tuffare och hårdare rörelser, eller om de får visa sin styrka. Några pojkar uttryckte sig så här: "Om killar dansar är det dem som ska vara starka och göra alla lyft" och "Men när det är streetdance och breakdance är det mer för pojkar." Pojkarna anser sig inte gilla lugna rörelser mer än kraftfulla, men flickorna gillar kraftfulla rörelser mer än vad pojkarna anser sig göra.

1. Gillar lugna rörelser mer än kraftfulla

2. Gillar kraftfulla rörelser mer än lugna

Figur 5.3 Andelen pojkar och flickor som gillar lugna rörelser mer än kraftfulla respektive kraftfulla rörelser mer än lugna

Här är ett utdrag ur en intervju som ger en förklaring till varför dans anses vara för flickor. Eleverna pratar om vad de tror att flickor och pojkar tycker om dans.

Adam - Killar tänker mer på tjejdanser och vad töntigt det är och kanske inte vet hur bra dans kan vara.

Beatris - När man hör dans kanske man tänker på balett och tyllkjolar och långa klänningar typ vals, medan det kan vara allt från det till street, hiphop, brakedance och sådant som är en helt annan grej.

Cecilia - Killar tror nog inte att det är ansträngande alls, fast de är ganska jobbigt ändå. Att man inte ser det som en riktigt sport

David - Det är ingen sport

Adam - Det är ingen sport, men det är en idrott, eller det är ju en sport, för man tävlar ju i det, så egentligen är det en sport

Cecilia - Det borde få vara en sport.

Beatris - Om man är på en högre nivå är träningarna riktigt jobbiga och det är tuffa tävlingar. Det är minst lika tufft som fotboll, även om man inte tror det. Det finns många som tar ut sig helt på dans och det är många skador och allt möjligt. Det är som fotboll fast det inte är många som förstår det.

Cecilia - Speciellt inte killar, för de tror att det är så här fjantigt.

David - Det är fjantigt, det är bara tjejer som håller på med dans

Cecilia - Det är inte sant

David - Annars är det bara bögar eller bi.

Cecilia - Det är inte sant!

Beatris - Man ser det som en tjej sport, att det är barar tjejer som dansar, och då om det är en kille som dansar och han dansar med alla tjejer, då är han bög

Cecilia - Ja, exakt, det är så dumt. Det är ju vanligast bland tjejer, det är ju så det är.

Beatris - Killar ska ändå kunna dansa

David - Killdans är typ som brakedanse och tjej dans är som.. Jag vet inte..

Adam - Sen har det varit så sedan man var liten att sport är för killar och dans är för tjejer.

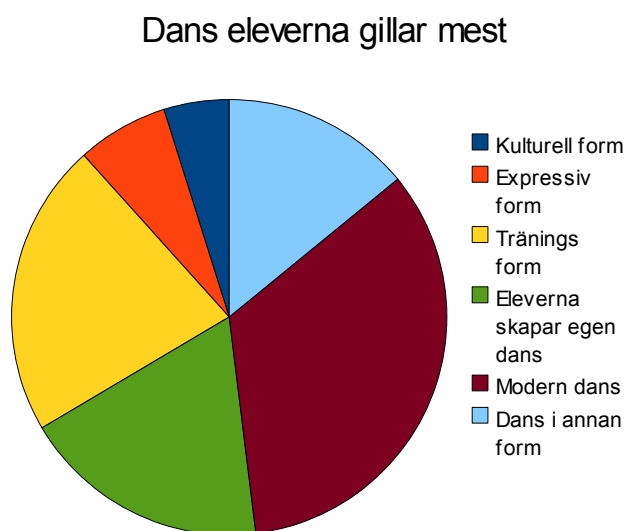
Cecilia - Det är som rosa och blå, rosa har tjejer och blå har killar. Tänker man inte dans som en ansträngande fysisk aktivitet så blir det inte samma sak som sport

...och därmed anses dans vara någonting för flickor.

I Enkäten ansåg fler flickor än pojkar ha en positiv attityd till dansen i skolan (Bilaga 8, Figur 8.3). Enkäten visade också att dansundervisningen anses vara aningen mer anpassad för flickor, men upplevs verkligen inte vara anpassad för pojkar (Bilaga 8, Figur 8.4).

5.3 Hur kan dansundervisningen genomföras enligt dessa lärare och elever för att entusiasmera fler elever?

För att det ska vara en bra dansundervisning vill eleverna ha ett högre tempo och svårare koordination, men det ska samtidigt vara anpassat för alla. För att eleverna ska tycka dans är roligt är det bra om dansperioden börjar med något de tycker är kul och sedan fortsätter med andra moment som måste tas upp. Dansar eleverna i större grupper får inte individen lika mycket uppmärksamhet, och det gör inte lika mycket om någon kommer bort sig. De vill hellre ha flera veckor i sträck där de kan lära sig en hel koreografi än lite då och då, men det får inte vara mer än 3-4 lektioner dans. Om vilka slags danser som undervisningen ska innehålla svarade eleverna att de vill ha alla danser, så de får prova på allt. De vill gärna ha riktiga träningspass, men inte bara göra dans till en träningsform. En elev sa "Det ska vara både mjuka rörelser och dans som träningsform".

Figur 5.4 Dans elever gillar fördelat i procent

Olika pardanser upplevdes av olika anledningar negativt av eleverna. (Bilaga 9, Tabell 8.5). När eleverna fick välja två danser de gillade var den mest populära modern dans med 34%, sedan dans som träningsform med 22%, därefter när eleverna skapar egen dans med 18% och dans i annan form med 14%. De två minst populära var dans som expressiv form med 7% och dans som kulturell form med 5%. De danser som eleverna uppgav som dans i annan form var danser som egentligen ingick i andra kategorier som bugg, salsa, samba, syriansk dans, suryoyo dans, disco, streetdance, ragga, höftdans, zumba, core, lyrisk och crip-walk. Efter den frågan fick eleverna förklara vad det är som gör att de gillar en dans. Anledningar som angavs var när det var passande musik med rätt tempo, då de fick röra på kroppen till musik, de mår bra av det och tycker det är kul. En del vill träna dans där en elev skrev så här: "Det känns inte att man tränar, lättare att träna när det är till musik, gillar att träna dans." Det ska vara mycket rörelse, och rätt tempo på dansen där en del vill ha en hög hastighet och andra inte lika snabbt. De gillar dans när det är en cool dans, eller när de får bestämma själva över sin dans. En del vill lära sig nya kunskaper medan andra vill dansa danser de vet de tycker om. Anledningar som bara angavs av en person var t.ex. då dansen var en sport, när alla kan vara med och dansa, en dans som personen känner sig bekväm i, när eleven får kombinera olika dansstilar eller när eleven får dansa med en flicka. 13 elever gav som svar på denna fråga att de inte gillar dans. (Bilaga 9, Tabell 8.6)

Eleverna fick sedan välja två dansformer de tyckte minst om med följdfrågan vad som gör att de *inte* gillar en dans. Anledningar till att eleverna inte gillar en dans berodde dels på dansstegen, där tempot på dansstegen var för snabba eller för långsamma, när dem blir för avancerade eller när dem inte varierar. Dansstilen får inte vara för löjlig. Kunskapen om dansen var viktigt där en del elever vill få givna danssteg och elever vill inte dansa om de anser de har för dålig koordination, saknar taktkänsla eller om det ser dåligt ut när de själva dansar. Dansen ska inte vara omodern, eleverna ska helst inte skapa egen dans för då vill inte alla vara med och en del elever dansar helst inte pardans. Elever vill inte dansa en dans när musikstilen till den dansen är dålig. Enskilda anledningar som angavs var att eleven måste leva sig in i situationen, eleven gillar hårda sporter, eleven gillar inte att dansträna och eleven skulle inte dansa den dansen på fritiden. 23 elever svarade att de ansåg en dans tråkig, eller inte deras grej och 12 personer svarade att de gillar dans och anser det inte finnas något negativt med dans. (Bilaga 9, Tabell 8.7)

28% av eleverna nämnde musiken som ett viktigt inslag för att de ska gilla en dans, även något som eleverna i gruppintervjuerna samtalade kring. För att det ska vara en bra dansundervisning är det viktigt med bra musik. Musiken ska vara modern och ha dansrytm. Enligt lärarna började eleverna

dansa spontant om det var bra musik, vilket även eleverna sa "När man hör musik så måste man röra på sig, man kan inte sitta still." Det var viktigt att det var bra musik. En pojke sa i en intervju "Jag tror jag pratar för nästan alla killar men jag tror det är svårt att bli motiverad av musik till att dansa, men det är lättare om det är en bra och modern låt." Kan eleverna stegen till en dans anser de att de ändå kan dansa dansen om låten går i rätt tempo. (Bilaga 9, Tabell 8.9). Eleverna vill främst ha nyutkommen musik, 43% , sedan utifrån elevernas val, 32% . Där efter musik utan sång, 10%, eller från en dansstegsskiva, 8%. Andra exempel som uppgavs var musik som egentligen passat in under andra kategorier som RnB, techno, swedish house maffia, k-pop, skillex, turkiskmusik, 7% (Bilaga 8, Figur 8.5).

Förutom musik anser eleverna att skolan och lärarna kan göra andra saker för en bättre dansundervisning. Det önskades sal med spegelvägg, medan andra elever inte trodde det skulle gynna undervisningen. En elev önskade mer uppvisningar av dans där elever som går dansprofil anordnar föreställningar. Bra pedagoger var viktigt, oavsett om de kom utifrån eller ej. Det är viktigt att pedagogen eller läraren ser till att alla hänger med, den ska själv visa en positiv inställning till dans och vara sträng så eleverna är seriösa vid undervisningen. Eleverna önskade även lite svårare dans där det krävs koncentration vilket ger en mer ordningsam undervisning, och därmed får eleverna också en möjlighet att visa vilken nivå de ligger på. Vid inledningen av dansmomentet ansåg eleverna det viktigt att starta med någonting de tycker är kul, men sedan få lära sig allt. På så vis blir inte dansmomentet lika tråkigt, och alla får möjlighet till att hitta en dansform som passar dem, för får eleverna prova på olika danser i skolan kanske de vill börja med det på fritiden. Eleverna ansåg att de själva behöver ha en positiv inställning för att dansundervisningen ska vara bra. De uttryckte sig så här "De ska fortsätta försöka" och "Även om man inte kan stegen från början så går det att lära sig." (Bilaga 9, Tabell 8.10)

Lärarna nämner olika aspekter som kan påverka dansundervisningen positivt. Som tidigare påpekats tog de upp olika medel som danssalar med spegelvägg, musikanläggningar, duktiga pedagoger och även lärarna nämner bra musik som en viktig aspekt. Lärarna ser utvecklingen av sin egen kunskap som en möjlighet till en förändrad undervisning, dock finns inte tiden till fortbildning som de önskar. En lärare skrev i enkäten "Jag önskar jag hade både mer bredd och djup i mina kunskaper men ser inte att det finns utrymme för att förbättra dem inom ramen för min anställning." (Bilaga 9, Tabell 8.11)

6. Diskussion

6.1 Resultat diskussion

Författaren till denna studie hade innan utförandet en förhoppning om ökad dansundervisningen i skolan i och med den nya läroplanen. I media presenteras dans av olika slag, vilket enligt författaren till studien bör bidra till ett ökat intresse kring dans och påverka hur dansundervisningen utformas i skolorna. Media presenterar Tv-program med dansinslag, men även musikstjärnor dansar och uppträder runt om i världen på scener. Centralt i media ligger även enligt författaren till studien träning och hälsa, vilket också bör påverka inspirationen och inslaget av dans som träningsform. Resultatet av studien visade hur lärare undervisar i dans, vad elever anser är viktigt för en bra dansundervisning samt anledningar som finns till varför dansundervisning är mindre omtyckt.

6.1.1 Hur ser dansundervisningen ut enligt några lärare och elever?

Lärarnas beskrivning av hur dansundervisningen genomförs skiljer sig inte från tidigare resultat om hur dansundervisningen sett ut under 2000-talet. Idag har vi en ny läroplan, men undervisningen ser ut som det beskrivs i "Dans i skolan" projektet (Alexandersson, 2008) där dans inkluderas i ämnet idrott och hälsa eller undervisas i samband med ett tema som t.ex. en bal. Vanliga danser är hip-hop, bugg, foxtrot, vals, polka, jenka och salsa vilket också stämmer överens med denna studie där 28% av undervisningen läggs på dans av kulturell form där speciellt vals, bugg och foxtrot nämns. I rapporten är lokalbrist och bristande kompetens hos lärarna något som har en negativ inverkan för utövande av dansundervisning, vilket även lärarna i denna studie påpekar. Även om en ny läroplan införts kan författaren i denna studie inte se några skillnader mot vad som presenteras om dansundervisningen i "Dans i skolan" projektet. I Lindquist (2010) studie såg lärarna en möjlighet till att integrera dansundervisningen med andra ämnen där dansen blir ett medel för annat lärande, det tar inte lärarna i denna studie upp.

Eleverna i enkätstudien uppskattade att de haft dans 2-3 gånger förra läsåret. Av 103 elever var det 19 som uppgav att de haft noll lektioner och 17 elever som uppgav att de haft en lektion. Nästan 50% av eleverna uppgav där med att de aldrig eller endast en gång haft dans under det senaste läsåret. Även SIH projektet visade en hög procentuell siffra, 70%, där eleverna aldrig eller endast ett par gånger haft dans (Redelius, 2004). Resultatet i denna studie kan dock vara missvisande då eleverna enligt läraren haft lektioner i dans, men eleven själv inte anser det eller kommer ihåg det.

Om så var fallet i denna studie, kan det vara så med resultatet från SIH projektet också, och undervisning i dans kan ske i större utsträckning än vad som tidigare presenterats. Fyra av sex lärare i denna studie undervisade i dans 3-4 gånger/läsår vilket är en låg andel av undervisningstiden med tanke på den del dansen utgör av styrdokumentet. Om eleverna har 3330 minuter undervisning i idrott och hälsa under ett läsår och undervisas fyra lektioner á 50 minuter tillbringas 6% av undervisningen till momentet dans (Skolverket, Timplan för grundskolan). Det är enligt författaren till denna studie en liten andel av undervisningstiden.

6.1.1.1 Dans för flickor och pojkar

Enligt både lärarna och eleverna upplevdes pojkarna ha en mer avvisande attityd till dansen i skolan, men det var inte i någon större utsträckning som lärarna upplevde att eleverna vägra utföra en rörelse eller en rörelsesekvens. Eleverna uppgav där emot en upplevd låg aktivitet under lektioner och då främst bland pojkar. Eleverna ansåg också att dansundervisningen var något mer anpassad för flickor än för pojkar. En förklaring till varför undervisningen ansågs mer anpassad för flickor än för pojkar kan vara då vissa danser ansågs feminina och andra maskulina. Väljer läraren att undervisa i danser som anses vara mer feminina kan även lektionen anses mer anpassad för flickor än för pojkar. Enligt eleverna var dans för pojkar då dansen har tuffa och hårda rörelser, eller om de får visa sin styrka. Dock visade enkäten att flickorna gillade kraftfulla rörelser mer än vad pojkarna gjorde. Detta kan påverka till att flickorna oavsett innehållet på lektionerna upplever lektionerna passade för dem.

Elevernas avvisande attityd till dans stämmer överens med vad Ericsson (2000) upplevde i sin studie med elever i årskurs två, där pojkar hade en avvisande attityd till dans medan flickor visade en positiv inställning till dans, så detta tycks inte variera mellan åldrarna. Lärarna i Lindquist (2010) studie upplevde att både pojkar och flickor kunde ta ett verbalt avstånd till dans, men att de aktivt deltog i dansundervisningen vilket överens stämmer med uppfattningen från lärarna i denna studie. Förklaringar som författaren såg till pojkars avståndstagande till dans är homofobiska föreställningar samt att dans anses vara en flickaktivitet. Detta påpekas av eleverna i denna studie både i enkäten och gruppintervjuerna. Uppfattningen att dans är något för flickor är inte en ny föreställning. På 1800-talet bestod konstdansvärlden av kvinnor som dansade (Ängquist 2000) där den manliga dansaren inte var önskad om han inte hade ett feminint rörelsemönster (Styrke, 2007). Först i början på 1900-talet fick männen en framträdande position där dans för män maskuliniserades (Styrke, 2007). Konstdansen har inte idag samma feminina anda och den manliga

dansen har fått ett uppsving (Ängquist 2000), men fortfarande finns föreställningen att dans är något för kvinnor. Om Eleverna, som Styrke (2007) skriver, får erfarenheter av dans från de danser som finns på våra scener idag, där koreografier har stor tyngd, kraftiga kickar, och hård rörelseaktivitet för män, är det inte konstigt om eleverna får bilden av att den sortens dans är för män. För att få en dans riktad mot alla och undvika reproduktion av dans- och kroppsstereotyper behöver idrott och hälsa lärare se sina möjligheter till att förändra dessa bilder genom val av undervisningsform, som Sherry Shapiro menar (Shapiro, 1998, i Styrke, 2007). I en av gruppintervjuerna nämner eleverna att idrott och hälsa läraren tagit dit sin fru för att undervisa i dans, vilket ger en bild av att dans är något för flickor och inte för pojkar. Ska dans vara något för både pojkar och flickor måste lärare förmedla det till eleverna genom de val som görs vid undervisningen. Eftersom vissa danser upplevs mer feminina och eleverna har en bild av att dans är för flickor kan det vara en anledning till den upplevda låga aktiviteten av pojkar under dansundervisningen.

Oavsett hur lärare undervisar i dans undervisar de omedvetet om genus i den dolda läroplanen, som Stinson (2005) skriver. När lärare lär ut dans undervisar de också om genus. Denna dolda läroplan menar författaren kan åtgärdas genom att lärarna blir medvetna om dilemmat och ifrågasätter sina värderingar och funderar över vilka instruktioner som ges och vilken typ av kommentarer som sägs för godkännande av elevernas beteenden. Detta håller författaren till denna studie med om, och anser att lärare bör fundera över hur de lär ut dans och vilka instruktioner som ges vid exempelvis pardans. Även om skolan under slutet av 1950-talet fick till uppgift att disciplinera dansen för att ungdomarna skulle sköta sig ute på dansbanorna (Ängquist, 2000) bör det ifrågasättas hur dansen lärs ut idag. Det har under historien varit mannens uppgift att bjuda upp och föra i dansen och även idag undervisar idrott och hälsa lärare på detta vis. Enligt läroplanen ska eleverna undervisas om de kulturella danserna och lära sig om Sveriges historia (Sverige. Skolverket, 2010) och med den anledningen bör elever få information om hur dans har bedrivits, men om eleverna enbart presenteras för dans som en aktivitet som sker mellan man och kvinna blir det samtidigt en normgivare för en förväntad parbildning med en heterosexuell relation (Ängquist, 2006). En anledning till att undervisningen sker på det sättet är de svårigheter en lärare ser i att döpa flick- och pojkstegen till t.ex. A- och B-steg då läraren anser att eleverna skulle blanda ihop stegen med betygsskalan. Ger läraren eleverna olika färgband kan de turas om att vara förare och följare, och samtidigt dansa med både pojkar och flickor. En annan lärare menar att när två pojkar dansar med varandra blir det pinsamt vem som ska dansa damstegen, och när två flickor dansar med varandra blir det den som är säkrast på dansstegen som får föra. Benämns det istället som förare och följare får eleverna en möjlighet att dansa med alla, och även lära sig båda stegen och det kan vara en

metod för att undvika den dolda läroplanen. Lindquist (2010) ser i sin studie en förändring i dansundervisningen där lärarna frångår uppdelningen i kön, då de menar på att flickor och pojkar inte kan generaliseras som grupp, utan innehållet i lektionerna ska istället tilltala olika personligheter. I fråga lärarna i denna studie kan författaren varken finna något som talar för eller mot denna syn, och med så få lärare som underlag anser författaren att det inte går att uttala sig om denna syn bland deltagarna.

6.1.2 Hur kan dansundervisningen genomföras för att entusiasmera fler elever?

En anledning till en låg aktivitet av elever vid dansundervisningen kan vara för att dans ansågs vara en flickaktivitet. Andra anledningar eleverna angav som kan ligga till grund för en låg aktivitet var då dansen ansågs för svår och eleven inte förstod, eller om den var för lätt och eleven inte behövde vara koncentrerad. Upplevdes dansen som någonting tråkigt ansåg eleverna att de inte behövde ge allt på lektionerna, där kulturella danser var något som ansågs tråkigt av eleverna. Här följer en diskussion kring hur dansundervisning kan genomföras för större engagemang av eleverna.

I Ångquist (2006) studie såg lärarna det viktigare att eleverna fann rörelseglädje under undervisningen än vad de egentligen dansade. Författaren poängterar att lärarna behöver vara engagerade i sitt lärande för att eleverna ska bli intresserade, något som delas av Ulvros (2004) som menar att det inte finns något självändamål i att vidareföra gamla traditioner om det inte görs med glädje. För eleverna i denna studie var det viktigt att lärarna själva gick in med en positiv inställning till undervisningen, vilket bidrog med motivation till eleverna och förmedlade bilden av dans som någonting roligt.

Alla lärare pratade om fortbildning som en utveckling av dansundervisningen. De önskade även olika medel som musikanläggningar och bra danssalar. Inga funderingar om de kunde ändra på sin egen undervisning angavs, och författaren till denna studie antar att det beror på att lärarna gör sitt bästa för en bra dansundervisning. Spegelväggar var ett medel som togs upp av både lärare och elever som en förändring till en bättre undervisning. Dock ansåg en del av eleverna att spegelväggar kan var känsligt för eleverna då alla kan se hur de rör sig. Detta yttrade sig på fler plan där eleverna ansåg det bättre att dansa i större grupp där fokus låg på hela gruppen istället för på en enskild person. I detta avseende anser författaren till studien att media påverkar eleverna med vikten av hur

människor ser ut och att de rör sig på ett tilltalande sätt. För männen anpassas rörelser för att påvisa maskuliniteten, och pojkar vill inte utföra ett "fel" rörelsemönster. En anledning som angavs varför elever inte gillar en sorts dans var då de inte kunde dansen och det kunde se löjligt ut om de gjorde fel. Med spegelvägg syns elever mer och det går inte att gömma sig även om de ställer sig bakom, men samtidigt har eleven lättare att fokusera på sig själv när de ser i spegeln hur rörelserna utförs istället för att titta hur andra elever rör sig. Rädslan bland elever för att göra fel kan även det vara en anledning som ligger till grund för en låg aktivitet under lektionerna. SIH projektet visar att en aktivitet en elev tyckte mer om ofta sammanfaller med en upplevd förmåga eller oförmåga (Lundvall, 2004), samt att en aktivitet som genomförs ofta medför en hög kompetens av aktiviteten (Lundvall et al., 2008). Om dans är en aktivitet som förekommer sällan har elever en lägre kompetens och förmåga inom området vilket kan leda till att dans blir en mindre omtyckt aktivitet.

Författaren till studien antar att lärarna gör sitt bästa med undervisningen i dans. Lärarna i Ängquist (2006) studie anser ha en intressant undervisning för eleverna, men eleverna är inte så engagerade av lektionerna om de inte får lära sig danser de har nytta av på fritiden. Författaren skriver att danser lärarna lärt sig under sin utbildning inte är moderna idag. Detta sammanfaller med eleverna i denna studie som önskar moderna danser, vilket lärarna anser sig ha dålig utbildning inom. Lärarna i denna studie väljer att undervisa i danser de känner sig trygga i och där med blir stora delar av undervisningen danser lärarna själva dansat när de gick i skolan och lärt sig under sin utbildning. I detta fall var den största andelen av dansundervisningen kulturella danser. För att få en förändring ville lärarna gå fortbildningskurser även om det fanns en konflikt i var tiden skulle komma från. Ängquist (2006) fortsätter i sin studie med att pardans inte är det självklara valet för pojkar och flickor utan det är vanligare att dansa ensam eller i grupp. Detta syns tydligt i studien då kulturell dans är den minst populär bland eleverna och dans där eleverna har möjlighet att dansa själv är populärast. Det påpekas även som en av de anledningarna till varför eleverna tycker om en dans, då de får dansa själv och ha eget inflytande över dansen. En av anledningarna som tas upp till att de inte tycker om en dans är då de behöver dansa med någon annan.

Även Ulvros (2004) skriver att dansen idag har blivit mer av en hobby. Författaren hävdar att vi möter dansen i nyanserade former där danssteg ofta ingår i olika motionsprogram. Gemensamt för dansen är att den är individuell och där dansen i par eller grupp som ett möte blir allt mer sällsynt. (Ulvros, 2004). Som denna studie visar är det enligt eleverna mindre omtyckt att dansa när de behöver ta i varandra och de väljer hellre andra danser. Ulvros uttalande tolkar författaren till denna studie som att dans i den form där vi har närbkontakt med varandra inte är lika vanlig idag, vilket

denna studie styrker. Dock anser författaren till denna studie att det fortfarande kan vara en form av ett möte, då deltagare i en koreografi eller i ett träningsprogram till musik känner en delaktighet av något större där deltagarna utför någonting tillsammans i gruppdynamik. Denna grupp känsla anses också infinna sig på dansgolv på ute ställen. Även om deltagarna dansar enskilt och inte har någon närkontakt med varandra dansar de tillsammans i sin grupp. Även om pardans inte är det självklara valet för elever anser författaren till studien det viktigt att elever får möta denna dansform med socialt samspel och närkontakt och det behöver inte ske i par av pojke och flicka.

6.1.2.1 Musiken

Musiken anses av både lärare och elever som ett viktigt inslag för en bra dansundervisning. Både eleverna och lärarna menar att eleverna börjar röra sig spontant till musiken om det är en låt de gillar. Lindquist (2010), menar därför att musiktolkning och musikkännedom blir en viktig aspekt i dansundervisningen och lärarna behöver ha en förståelse för olika musikstilar, vilket även en av lärarna påpekar när läraren uttrycker att det är svårare att hitta bra musik än att dansa. Författaren menar även att lärare bör välja bort populärmusik då barns erfarenheter av dans kommer från förebilder av "vuxna" idoler från medievärlden. Genom att välja bort sådan musik i undervisningen kan vi lättare nå dansen genom andra ingångar än elevernas tidigare erfarenheter och underlätta för eleven att gestalta rörelser på sitt eget sätt. Madison, et al. (2011) upptäckte i sin studie att deltagarna tog i mer under rörelsepass till musik om det var syntetisk musik utan sång, men att musiken var mer omtyckt av deltagarna i den grupp som hade original musiken med sång. En möjlighet enligt författarna kan vara att sång på något vis distraherar. Inget av detta antyddes som något lärarna i denna studie reflekterat över och för framtiden får lärarna fråga sig vad som är syftet med undervisningen. Vill lärarna att eleverna finner nya uttrycksformer bör de välja bort populärmusiken. Vill de att dansundervisningen ska vara omtyckt antyder resultatet i denna studie till att välja modern musik efter elevernas val eftersom det var en av anledningarna till varför eleverna tyckte en dans var bra. Är målet att eleverna ska ta i och träna så mycket som möjligt kan det vara bra att välja musik utan sång. Val av musik kan göras där alternativen kombineras.

6.1.2.2 Samhället och dans

Hur undervisas egentligen dansen? Endast en av lärarna påtalar en önskan med undervisningen där elever finner en fritidsaktivitet som de fortsätter bedriva efter avslutad skolgång. I och med det är läraren intresserad av att se vad samhället erbjuder och anpassar undervisningen efter hur dans

bedrivs i samhället. Läraren anser det där med bättre att bjuda in pedagoger som kan sin dans, än att själv undervisa i något som liknar aktiviteten och ge eleverna en fel bild av hur det bedrivs i verkligheten. Enligt kursplanen ska undervisningen syfta till att eleverna utvecklar allsidiga rörelseförmågor och intresse för att vara fysiskt aktiva (Sverige. Skolverket, 2011) och därmed är det inte fel att anpassa undervisningen efter vad samhället har att erbjuda. Det är dock endast en lärare som anser sig anpassa sin undervisning efter samhället på detta vis, även om andra lärare bjuder in pedagoger eller besöker olika former av dansstudios. En anledning till varför bara en lärare ser på undervisningen på detta vis kan vara den ekonomiska möjlighet som läraren har.

Eleverna i Ängquist (2006) studie säger sig inte vara engagerade av lektionerna om de inte får lära sig danser de har nytta av på fritiden. Resultatet i denna studie antyder till att eleverna vill se en nytta med dansen. Dem vill prova på olika former av dans för att se om det är någon dans de intresserar sig för och vill fortsätta med på fritiden, men de vill ha dans som är mer fysiskt ansträngande. Även om inte alla är lika förtjusta i dans som träningsform var en av anledningarna till varför eleverna tyckte om en dans om dansen var krävande med en högre intensitet. Resultaten antyder att eleverna vill kunna utnyttja tiden till att fysiskt aktivt få röra på sig. Var nivån på dansen för lätt ansåg eleverna att de inte behövde vara seriösa och det bidrar till en lägre aktivitet vid undervisningen. Lundvall, et al. (2007) förmodar att dans är ett ämne där en del av det vi lär oss inte ses som lika användbart som inom andra rörelseövningar. Ser eleverna inte nyttan av dansen för sin egen skull, kan det vara en ytterligare anledning till en låg aktivitet vid dansundervisningen.

I bakgrunden presenterades dokument som antyder till ett ökat intresse av dans i samhället. Detta kan även synliggöras genom de dans- och musikprogram som presenteras i nutidens TV-tablå. De dansaktiviteter som registreras och som statistiskt går att se en ökad aktivitet inom är från danssportförbundet och Friskis & Svettis (Riksidrottsförbundet, idrotten i siffror; Friskis & Svettis, personligt meddelande, 3 oktober 2012). Därefter händer ytterligare aktiviteter som Lunchbeat och KpopNonstop baren (Lunch Beat, The LunchBeat story; Kulturhuset Stockholm, KPOP NONSTOP). I denna studie kan författaren se att elever och lärare följer och hämtar inspiration från exempelvis Tv-program, men resultaten visar inte på att dans får mer tid i skolan än tidigare resultat visat. Dans är en låg andel av undervisningstiden och en fjärdedel av eleverna anser inte att de har en positiv attityd till dans i skolan.

6.1.3 Egna reflektioner

Enligt denna studie ägnas i genomsnitt sex procent av undervisningen i idrott och hälsa till momentet dans. Dans är en av fyra centrala delar ur kursplanen som eleverna ska undervisas i (Sverige. Skolverket, 2011). Sex procent en låg andel, önskvärt vore att dansundervisningen bedrevs i större omfattning för att täcka av alla områden som rymmer dans. I dansundervisningen ingår traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik. För att täcka ett brett område är det rimligt att undervisa i dans vid tio till femton lektioner per läsår, omkring en femtedel av undervisningstiden. Undervisningen bör innehålla alla ovanstående delområden av dans. Dansmomenten kan ha olika syfte där ett av dem är för dansens egenvärde. Dans kan även användas vid ämnesöverskridande undervisning. I momentet dans ryms så väl komplexa rörelser som möjlighet att lära sig om kondition och styrka. Vidare får eleverna lära sig om vårt kulturarv, socialt samspel och samarbetsförmåga. De får även möjlighet att uttrycka sig på ett annat sätt än genom skrift och tal. Jag anser att dans bör ha en större del av undervisningstiden än vad momentet har enligt denna studie.

Av de resultat denna studie visar kan slutsatser dras kring en möjlig dansundervisning för att engagera fler elever. Hur en bra dansundervisning ska vara varierar från elev till elev. Denna studie visar att lärarens engagemang, en bra lokal, populär musik och att inleda dansundervisningen med något eleverna har intresse kring är viktigt. Även dessa aspekter är sådant som varierar från klass till klass och område till område, där läraren får ta reda på vad klassen har för önskemål kring undervisningen. Jag kommer att ta hänsyn till detta vid min undervisning av dans i ämnet idrott och hälsa.

Övriga lärdomar som jag kommer att ta med mig ut i arbetslivet är att elever önskar undervisning i större grupp där det inte märks lika lätt om de "tappar bort sig". Elever kan vara mer mogna för pardans i slutet av årskurs nio och det kan därför vara en anledning till att införa pardans först i slutet av vårterminen i årskurs nio. En av de viktigaste aspekterna är att utnyttja den rörelseglädje som automatiskt infinner sig hos eleverna när de får höra en låt de tycker om.

För att skapa ett större engagemang kring dans under idrott och hälsa lektionerna behöver idrottslärarna ha breda kunskaper inom området. Med en säkerhet inom området kan lärarna lättare ta med sig engagemanget in till lektionerna och få med sig eleverna i undervisningen. En av lärarna i denna studie var nyutexaminerad men såg att de kunskaper han fått med sig utbildningen främst behandlade kulturella danser och inte de moderna som eleverna vill undervisas i. Därmed kan det

vara en anledning att se över vilka kunskaper lärarstudenter får med sig från lärarutbildningen och utforma undervisningen efter hur det ser ut i samhället idag.

För att minska tankarna kring dans som en aktivitet för flickor och öka ett engagemang kring dansen ser jag en metod genom att visa manliga förebilder inom dans, så som manliga dansande idrottslärare. För att få dans till något naturligt genom skolgången anser författaren till studien att det bör bedrivas mer dans under de tidigare åren i skolan som fortsätter upp till de senare åren i skolan. På så vis blir det en naturlig del genom elevernas uppväxt och ingenting som behöver vara mer riktad till varken flickor eller pojkar. Där med kan det bidra till ett större engagemang kring dansundervisning.

6.2 Metod diskussion

6.2.1 Generaliserbarhet

I studien har sammanlagt endast sex lärare deltagit i enkätundersökningen var av tre av dem deltagit i en intervju. Detta gör att studiens generaliserbarhet blir låg. Lärarna talar om vissa gemensamma nämnare med vad som är viktigt för en bra dansundervisning men har olika stillar i hur de undervisar. Studien ger ett resultat som visar hur det är ute på fältet hos medverkande lärare, men det är låg generaliserbarhet till hur idrott och hälsa lärare planerar och genomför dansundervisningen i städer i hela Sverige.

6.2.2 Mätnoggrannhet

Till grund för studien ligger författarens informationssökning och val av material till studien. Vidare har författarens kunskaper om intervjuer och enkätkonstruktioner påverkat insamlingen av material till studien. En tidigare kontakt med rektorer i början av höstterminen hade kunnat bidra till ett större intresse kring studien där fler skolor och lärare deltagit. I denna studie kontaktades först lärare för att se om det fanns ett intresse till deltagande i studien. Om rektorerna kontaktats först kunde rektorn ha svarat om skolan haft möjlighet att delta. Därefter hade lärarna fått tagit ställning till om de ansåg ha något att delge till studien. På så vis kanske fler skolor och lärare haft möjlighet att delta i studien och ett större underlag kunnat legat till grund för resultatet. I två av de skolor som medverkade i studien går elever som har dansprofil, vilket kan ha påverkat resultatet. En del av bortfallet i studien berodde på att elever som gick i samma klass med elever från

dansprofilsinriktning missförstod att enkätfrågorna behandlade dans under idrott och hälsa lektionerna. Elever som inte gick dansprofil valde att inte besvara enkäten, då de trodde att den vände sig till enbart dansprofilselever.

Beroende på hur författaren till studien utformat enkäter och intervjuer påverkar det till vilket material som samlats in. I elevenkäten upptäcktes stavfel och sårskrivning. För fråga ett kunde det varit tydligare att frågan gällde när eleven hade dans under idrott och hälsa lektionerna senast, och inte när de dansade senast. Fråga två i enkäten hade omformulerats, men kunde ändå misstolkas då en av eleverna svarade alla, vilket eleven menade att den uppskattade alla lektioner de haft i dans. Frågan var menad för att få veta hur många lektioner eleverna hade i dans föregående år. På fråga sju borde det funnits ett vet ej svar. Om eleverna svarat nej på fråga åtta skulle eleverna gå till fråga elva, men i enkäten stod det fråga tio. I fråga 12 förfrågades eleverna när de blev inspirerade till att dansa där svarsalternativet hört om dans på radio var ett alternativ. Detta kan elever ha uppfattat som att de blir inspirerade till att dansa när de hör musik på radio, medan syftet med frågan var om de blir inspirerade när det talas om dans på radio. Ett svarsalternativ som saknades på den frågan var internet samt när de lyssnar på musik.

I lärarenkäten kunde frågan om de velat vara med i en intervju legat sist. På så vis får läraren sätta sig in i ämnet först genom frågorna i enkäten och efteråt ta ställning om den ansåg det intressant att delta i studien. Lärarna tillfrågades inte i enkäten om de utför någon dans på fritiden. Det hade varit intressant att veta hur aktiva de är inom området och se om det påverkar till vad och hur mycket dans de undervisar i skolan. I enkäten saknades alternativet internet som inspirationskälla på fråga fem. I enkäten konstruerades två snarlika påståenden för att användas som kontrollfrågor, vilket bidrar till en ökad säkerhet för ett korrekt resultat i undersökningen.

Ejlertsson (2005) skriver om tidsaspekten vid konstruktion av enkäter. Desto längre tid bakåt frågan gäller, desto större risk för att minnesfaktorn gör sig gällande. Sex månader, eller ännu hellre tre ger mer tillförlitliga svar. I denna studie gäller en del av frågorna för de senaste 12 månaderna vilket betyder att minnesfaktorn påverkar resultatet och tillförlitligheten i svaren. Författaren tar även upp att detaljerade svarsalternativ inte är lika viktigt eftersom händelser som inträffar ofta blir underrepresenterade, och händelser som inträffar sällan blir överrepresenterade, och tillsammans med ren glömska behövs inte detaljerade svarsalternativ. Författaren tar vidare upp att människor har en tendens att förskjuta händelser som ligger lång tillbaka i tiden så de kommer närmare, medan närliggande händelser skjuts längre bort. Detta betyder att svarsalternativ där elever och lärare

uppskattar hur ofta någonting förekommer kan vara både överrepresenterat och underrepresenterat, samt saker som hänt det närmsta året känns längre bort och tvärt om. Detta är aspekter som påverkar resultatet i studien.

Alla intervjuer och enkäter har gjorts på olika dagar och vid olika tider på dagen, där alla intervjuer haft olika förhållanden beroende på vart de ägde rum. Detta påverkar resultatet, då förhållanden runt omkring påverkar hur deltagarna svarar. I en gruppenkät kan det vara svårt att få deltagarna att inte kommentera frågorna och där igenom påverka kamraternas svar (Andersson, 1994). Författaren i denna studie informerade eleverna om vikten av enskilt svar där deltagarna inte fick prata med varandra. Ändå hade två enkäter samma svar där eleverna svarat lika på de öppna frågorna. I detta fall plockades den ena enkäten bort då en av eleverna ansågs ha upprepat svaret på sin kamrats enkät.

Vid transkriptionen valde författaren till studien att inte transkribera de delar av intervjuerna som inte rörde ämnet. I detta val väljer författaren vad som anses som viktig information från respondenterna och påverkar vilket material som analyseras till resultatet. Det som valdes bort är dock material som inte svarar mot frågeställningarna och som inte skulle diskuterats i studien. Materialet som kategoriseras i studien är efter författaren till studien. Ryen (2004) skriver att de kategorier som framkommer är analytikerns och andra forskare skulle kanske ha använt andra kategorier. Därmed påverkar författarens normer och värderingar hur kategorierna utformas, vilket senare ligger till grund hur resultaten tolkas.

I studien omnämndes dans som traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik. Även om deltagande elever och lärare i studien informerats om detta kan de ha en annan tolkning av vad dans är vilket påverkar till hur de besvarat enkäten och diskuterat i intervjun.

6.3 Vidare forskning

En fördjupning av denna studie är observationer av hur dansundervisningen ser ut, för att jämföra med om det bedrivs på det sätt som lärarna i studien besvarat. På så vis hämtas data in över hur dansundervisningen bedrivs. Vad innehållet är och med vilken omfattning dans bedrivs i skolan. En sådan undersökning skulle kräva mycket tid, eftersom flera klasser och skolor skulle behöva följas under en längre tid för att täcka av alla lektioner där lärarna undervisar i dans.

En annan infallsvinkel av denna studie är att se hur etnisk bakgrund påverkar inställningen till dans och vilken slags dans eleverna önskar i undervisningen av dans i ämnet idrott och hälsa.

Det skulle även för framtiden vara intressant att se hur danslärare omedvetet lär ut om kön och se hur dansundervisningen kan utformas för att frångå den dolda läroplanen (se 2.2.5 Dans för flickor och pojkar s. 16). En sådan studie bör utföras med observationer för att se hur dansundervisningen ser ut, men även med intervjuer av undervisande lärare för att få fram lärarnas bild av dansundervisningen och hur den bedrivs med avseende på kön. För att förändra en undervisning av den dolda läroplanen krävs det att lärare medvetandegörs om dilemmat av den dolda läroplanen.

Vidare vore det intressant att studera hur samhället påverkar till vad elever tycker är viktigt med undervisningen i idrott och hälsa. Ta reda på vilken bild elever anser att ämnet idrott och hälsa är till för. Elever i denna studie yttrade att de tyckte om träning och att det inte var någon mening med dans om de inte fick träna. Därmed skulle det vara intressant att se vad som ligger till grund till varför eleverna anser det viktigt med träning och jämföra resultaten med hur media framställer träning och hälsa. Vidare skulle det även i en sådan studie vara intressant att se om resultatet skiljer sig beroende på vilken etnisk bakgrund eleverna har.

7. Referenser

- Alexandersson, R. (2008). *Redovisning av regeringsuppdraget: "Att stärka verksamheten med att främja och utveckla dans med flickor och pojkar"*. Örebro: NCFE, Örebro universitet.
- Andersson, B. (1994). *Som man frågar får man svar: en introduktion i intervju- och enkätteknik*. (2. uppl.) Stockholm: Rabén Prisma.
- Ejlertsson, G. (2005). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. (2. [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Engström, L-M. (2002). Skolprojektet 2001. En kortfattad beskrivning. *Svensk idrottsforskning, Organ för centrum för idrottsforskning* 3, 4-6.
- Ericson, G. (2000). *Dans på schemat: beskrivning och bedömning i ett estetiskt ämne*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lindquist, A. (2010). *Dans i skolan : om genus, kropp och uttryck*. Umeå universitet, Institutionen för estetiska ämnen: Umeå
- Lundvall, S. (2004). Bilder av ämnet idrott och hälsa – en forskningsöversikt. I: H. Larsson & K. Redelius (red:er), *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa* (s.19-43). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Lundvall, S. & Meckbach, J. (2007). Tid för dans. I: H. Larsson & J. Meckbach (red:er), *Idrottsdidaktiska utmaningar* (s.103-119). Stockholm: Liber.
- Lundvall, S., Meckbach, J. & Wahlberg, J. (2008) Lärandets form och innehåll. *Svensk idrottsforskning, Organ för centrum för idrottsforskning* 4, 17-22.
- Madison, G., Aasa, U. & Paulin, J. (2011). Musikens Positiva kraft. *Svensk idrottsforskning, Organ för centrum för idrottsforskning* 1, 46-49.
- Palmér, C. (2008). *Dans i skolan: en kartläggning av dansverksamheten i den svenska skolan. Delrapport 1*. Örebro: NCFE, Örebro universitet.
- Redelius, K. (2004). Bäst och pest!. I: H. Larsson & K. Redelius (red:er), *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa* (s.149-172). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Sandahl, B. (2004). Ett ämne för vem?. I: H. Larsson & K. Redelius (red:er), *Mellan nytta och nöje: bilder av ämnet idrott och hälsa* (s.44-69). Stockholm: Idrottshögskolan.
- Sverige. Skolverket (2005). *Nationella utvärderingen av grundskolan 2003 (NU-03): Idrott och hälsa*. Stockholm: Skolverket.
- Sverige. Skolverket (2010). *På pojkarnas planhalva?: ämnet idrott och hälsa ur ett jämställdhets- och likvärdighetsperspektiv*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Stockholm: Skolverket.

Sverige. Utbildningsdepartementet (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94 : Lpf 94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Stinson, S. W. (2005). The Hidden Curriculum of Gender in Dance Education. *Journal Of Dance Education*, 5(2), 51-57.

Styrke, B-M. (2007) Estetik – kropp – genus i relation till dans och dansutbildning. *Journal of research in teacher Education*, 3, 71-80.

Tornberg, J. (2008). *Inställningen till dans hos lärare i idrott och hälsa på högstadiet*. Högskolan Kristianstad, Sektionen för Lärarutbildning, Kristianstad.

Ulvros, E.H. (2004). *Dansens och tidens virvlar: om dans och lek i Sveriges historia*. Lund: Historiska media.

Wahlström, M. (1979). *Dansens historia*. Lund: Studentlitteratur.

Ängquist, L. (2000) Dans, rörelse och kreativitet. *Journal of research in teacher Education*, 14, 91-102.

Ängquist, L. (2006). *Dansande ungdom: en etnologisk studie*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Internet:

Djemili, A. (29 september 2011). Men hallå, Molly Ränge, *Resumé*. Hämtad 5 oktober 2012 från: <http://www.resume.se/folk/men-halla/2011/09/29/molly-range/>

Friskis & Sveltis, historia (2012). Hämtad 5 oktober 2012 från: (http://web.friskissveltis.se/historia___156.aspx)

Kulturhuset Stockholm, KPOP NONSTOP (2012). Hämtad 5 oktober 2012 från: <http://kulturhuset.stockholm.se/-/Kalender/20111/Klubb/Kpop-Nonstop/>

Lunch Beat, The Lunch Beat story. (2012). Hämtad 5 oktober 2012 från: <http://www.lunchbeat.org/about/the-lunch-beat-story/>

Riksidrottsförbundet, Idrotten i siffror (31 maj 2012). Hämtad 5 oktober 2012 från: <http://rf.se/Forskningochfakta/ForskningFakta/Statistik/Idrottenisiffror/>

Skolverket, Timplan för grundskolan (24 oktober 2011). Hämtad 11 november 2012 från: <http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/grundskoleutbildning/om-grundskolan/timplan-for-grundskolan-1.159242>

Svenska DanssportFörbundet, Så här kul är det(1 oktober 2009). Hämtad 5 oktober 2012 från:
<http://iofl.idrottonline.se/SvenskaDanssportforbundet/Villduborjadansa/Saharkulardet/>

Svenska DanssportFörbundet, Vad är danssport (1 oktober 2009). Hämtad 5 oktober 2012
från:<http://iofl.idrottonline.se/SvenskaDanssportforbundet/Villduborjadansa/Vadardanssport/>

Magnergård Bjers, T. (5 september 2011). Disco på lunchen ökar kreativiteten, *DN*. Hämtad 5
oktober 2012 från: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/disko-pa-lunchen-okar-kreativiteten>

Tv4, Kpop är den nya dansstilen (25 september 2012). Hämtad 5 oktober 2012 från:
<http://www.tv4.se/nyhetsmorgon/klipp/k-pop-ar-den-nya-musik-och-danstrenden-2222918>

Youtube, PSY, Gangnamstyle (15 juli 2012) Hämtad 13 oktober 2012 från:
<http://www.youtube.com/watch?v=9bZkp7q19f0>

8. Bilagor

Bilaga 1

Jympa medel

2008: 1485 pass/v

2012: 1381 pass/v

Jympa bas

2008: 659 pass/v

2012: 666 pass/v

Danspasset

2008: 135 pass/v

2012: 82 pass/v

Dans afro

2008: 43 pass/v

2012: 39 pass/v

Dans fugeo

2011: 135 pass/v (lanserades år 2011)

2012: 140 pass/v

Step

2008: 162 pass/v

2012: 163 pass/v

Aerobics

2008: 176 pass/v

2012: 91 pass/v

Skivstång

2008: 290 pass/v

2012: 317 pass/v

Bilaga 2

Elev enkät – Dans i skolan

I denna enkät besvarar ni frågorna om hur dansen i skolan har varit från hösten 2011 och framåt, då den nya läroplanen Lgr 11 med betygsskalan A-F infördes. När ni läser Dans är det **traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik** som menas. Exempelvis är det par danser, folkdanser, fridans och Aerobics.

Flicka	[ ]
Pojke	[ ]
Ange din ålder	_____

På fritiden tränar jag dans i någon form	
Ja	[ ]
Nej	[ ]

Jag kan delta i en intervju	
Ja	[ ]
Nej	[ ]

1. När hade ni dans senast? Kryssa i det alternativ som stämmer

Denna vecka	[ ]
Denna månaden	[ ]
Förra månaden	[ ]
Under vårterminen i April, Maj, Juni	[ ]
Under vårterminen i Januari, Februari, Mars	[ ]
Förra höstterminen	[ ]

2. Ange hur många lektioner du uppskattar att ni har dans i skolan. _____ lektioner

3. Markera de **2** danser du gillar bäst genom att kryssa i rutan

Dans som kulturell form (ex. foxtrott, oh Susanna, vals)	[ ]
Dans som Expressivform (ex. Improvisation)	[ ]
Dans som träningsform (ex.aerobics)	[ ]
Elevena skapar egen dans	[ ]
Modern dans (ex. Hipphopp)	[ ]
Dans i annan form. Ex: _____	[ ]

4. Berätta vad som gör att du gillar en dans

---

5. Markera de **2** danser du gillar minst genom att kryssa i rutan

Dans som kulturell form (ex. foxtrott, oh Susanna, vals)	[ ]
Dans som Expressivform (ex. Improvisation)	[ ]
Dans som träningsform (ex.aerobics)	[ ]
Elevena skapar egen dans	[ ]
Modern dans (ex. Hipphopp)	[ ]
Dans i annan form. Ex: _____	[ ]

6 Berätta vad som gör att du **inte** gillar en dans

---

7. Är det någon dans du inte har i skolan? (Kryssa i de alternativ som stämmer)

- Dans som kulturell form (ex. foxtrott, oh Susanna, vals) [ ]
Dans som Expressivform (ex. Improvisation) [ ]
Dans som träningsform (ex.aerobics) [ ]
Eleverna skapar egen dans [ ]
Modern dans (ex. Hiphopp) [ ]
Dans i annan form. Ex: _____ [ ]

8. Är det någon dans du inte har som du vill ha i skolan?
(Om du svarar nej förklara varför och gå sedan till fråga 10)

---

9. Vilken dans skulle det vara?

---

10. Förklara varför du vill ha den dansen i skolan.

---

11. Under danslektionerna vill jag helst ha musik som är: (Kryssa i de alternativ som gäller, här kan fler svar anges.)

- Nyutkommen musik [ ]
Musik utan sång [ ]
Efter elevernas val [ ]
Utifrån en dansstegs skiva [ ]
Annat ex _____ [ ]

12. Jag blir inspirerad till att dansa/röra mig till musik genom det jag (Kryssa i de alternativ som gäller, här kan fler svar anges.)

- Ser om dans på Tv [ ]
Hör om dans på Radio [ ]
Läser om dans i Tidningar [ ]
Möter i en Dansförening [ ]
Möter på dansgolvet när jag är ute och dansar [ ]
Möter på egna rörelsepass (ex. Aerobics, Zumba osv) [ ]
Annat ex _____ [ ]
Inget [ ]

13. Nu följer några påståenden. I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken eller	Instämmer något	Instämmer inte alls	Vet ej
Jag har en positiv attityd till dans i skolan	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag gillar kraftfulla rörelser mer än lugna i dansundervisningen	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag tycker att danslektionerna är mer anpassad för flickor	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag tycker att det är lagom mycket tid åt dans i skolan	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag tycker att danslektionerna är mer anpassad för pojkar	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag tycker att danslektionerna i skolan är bra	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag gillar lugna rörelser mer än kraftfulla i dansundervisningen	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Jag tycker att vi har tillräckligt med dans i skolan	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Här har du möjlighet att kommentera enkätens innehåll. T.ex Har jag missat något som du tycker är viktigt? Kanske det är det någon fråga du vill förklara mer om?

Bilaga 3

Hej!

Mitt namn är Erika Karlsson och jag studerar till Matematik samt Idrott och Hälsa lärare för gymnasiet samt senare år. Jag ska nu under hösten skriva mitt Examensarbete på avancerad nivå och kontaktar Er för att fråga om Ni vill delta i min undersökning.

Om ni är intresserad skickar jag en enkätundersökning som Ni fyller i och sänder tillbaka via mail. Alla svar kommer att förvaras oåtkomliga och sedan behandlas konfidentiellt, vilket innebär att Ni är anonym i undersökningen.

För att medverka, skicka respons på detta mail, samt meddela vilka årskurser ni undervisar i.

Har ni frågor angående undersökningen är ni välkommen att kontakta mig på denna mailadress, eller via telefon: 070-XXXXXXX.

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning
Erika

Bilaga 4

Hej!

Jag har tidigare kontaktat Er för medverkan i min studie. Då responsen från lärare var låg skickar jag åter igen en förfrågan. Jag studerar till Matematik samt Idrott och Hälsa lärare för senare år samt gymnasiet och ska under hösten skriva mitt Examensarbete på avancerad nivå. Jag har valt att skriva om några lärare och elevers uppfattningar av delmomentet Dans i ämnet Idrott och Hälsa. Syftet med undersökningen är att ta reda på hur lärare utformar undervisningen samt hur den upplevs av elever efter införandet av Lgr 11. Då jag behöver nå ut till en stor mängd lärare har jag valt att göra en enkätundersökning via mail.

Allt material kommer att behandlas konfidentiellt. Materialet kommer att förvaras oåtkomligt och resultaten presenteras anonymt i studien. Valet att delta är fritt, samt också att avbryta sitt deltagandet

I detta mail skickar jag med enkätundersökningen där Ert svar blir ett medgivande för deltagande. Enkäten tar ca 15-20 minuter att svara på. Enkäten kan fyllas i direkt i mailet genom att ni trycker på svara och sedan fyller i. Den kan även besvaras i det medföljande dokumentet som ni sedan bifogar i ett mail. Den 17 oktober är slutdatum för deltagande i undersökningen. Meddela gärna om Ni ej vill delta, så jag vet att Ni mottagit detta mail.

För frågor angående undersökningen, kontakta mig på mail (XXXXXXXX@student.hig.se) eller via telefon (070-XXXXXXX). Vid intresse kan Ni få ta del av resultatet.

Tack för din medverkan!

Med vänlig hälsning
Erika Karlsson

Bilaga 5

Lärarenkät – Dans i skolan

Detta formulär behandlar frågor som rör dansundervisningen och jag vill att Ni besvarar frågorna med tanke på hur undervisningen bedrivits **efter** införandet av Lgr 11. När jag skriver Dans tänker jag på **traditionella och moderna danser, samt rörelse- och träningsprogram till musik.**

Jag har jobbat som Idrott och hälsa lärare i _____ år och undervisar i årskurs _____

Kvinna

Man

Ange ditt födelseår _____

Det är okej att kontakta mig angående en intervju om dansundervisning

Ja Nej

1. Jag har dans som inslag i idrott och hälsa undervisningen vid _____ lektioner/läsår.

2. Jag brukar ha dans i skolan i (ex. Oktober och Januari) _____ månad/månader

3. Hur ofta per termin har du följande danser? **OBS!** Ange för varje slags dans. T.ex. Du har dans som kulturell form 3 lektioner/termin – skriv 3 i rutan.

Dans som kulturell form (ex. foxtrott, oh Susanna, vals)

Dans som Expressivform (ex. Improvisation)

Dans som träningsform (ex.aerobics)

Elevema skapar egen dans

Modern dans (ex. Hiphopp)

Dans i annan form. Ex: _____

4. Mitt val av musik under en danslektion blir: (kryssa i de alternativ som stämmer)

Nyutkommen musik

Musik utan sång

Efter elevernas val

Utifrån en dansstegs skiva

Annat ex _____

5. Jag får inspiration till min dansundervisning från det jag : (kryssa i de alternativ som stämmer)

Ser om dans på Tv	[ ]
Hör om dans på Radio	[ ]
Läser om dans i Tidningar	[ ]
Möter i en Dansförening	[ ]
Möter på dansgolvet när jag är ute och dansar	[ ]
Möter på egna rörelsepass (ex. Aerobics, Zumba osv)	[ ]
Annat ex _____	[ ]
Inget	[ ]

Nu följer några påståenden. I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken eller	Instämmer något	Instämmer inte alls	Vet ej
6. Jag vet vad som står om dansundervisning i våra styrdokument	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
7. Jag tycker att dans tillhör ämnet idrott och hälsa	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
8. Jag känner att jag behärskar danserna jag undervisar i	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
9. Jag tycker att dansens fysiska karaktär ska betonas i skolans verksamhet istället för dess estetiska kvaliteter	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
10. Jag arbetar könsöverskridande där flickor och pojkar gör samma typer av rörelser	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
11. Jag känner att jag har tillräcklig utbildning inom dans	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
12. Under mina danslektioner förekommer könsstereotyper (pojkar blockar, flickor niger)	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
13. Bland eleverna är det mer accepterat att dansa flicka-flicka än pojke-pojke	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
14. Min dansundervisning bygger endast på kunskaper från lärarutbildningen	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Nu kommer några påståenden om **pojkar** och dans. I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken eller	Instämmer något	Instämmer inte alls	Vet ej
15. Pojkar uttrycker i högre grad en avisande attityd till dans	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
16. Ibland vägrar pojkar att utföra en rörelse eller en rörelsesekvens	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
17. Pojkar attraheras av kraftfulla övningar, fart och styrka	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
18. Pojkar visar ovilja för kroppskontakt av motsatt kön	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
19. Pojkar kommer med synpunkter på danslektionens innehåll	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Nu kommer några påståenden om **flickor** och dans. I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden?

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken eller	Instämmer något	Instämmer inte alls	Vet ej
20. Flickor uttrycker i högre grad en avisande attityd till dans	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
21. Ibland vägrar flickor att utföra en rörelse eller en rörelsesekvens	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
22. Flickor attraheras av kraftfulla övningar, fart och styrka	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
23. Flickor visar ovilja för kroppskontakt av motsatt kön	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
24. Flickor kommer med synpunkter på danslektionens innehåll	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

Här nedan följer fyra frågor som jag vill att du ska svara på skriftligt. Det går bra att svara i punktform.

25. Är det någon av ovanstående påståenden du tar hänsyn till vid undervisning av dans? Om ja, på vilket sätt? Påstående 6-24. Du kan ange siffran på påståendet och därefter en förklaring.

---

26. Tar du hänsyn till elevernas kön när du planerar dina danslektioner? Om ja, på vilket sätt?

---

27. Jag känner att det finns olika hinder för att bedriva dansundervisning och det kan vara saker som

---

---

28. Vad anser du att dansundervisningen i skolan kan bidra med?

Bilaga 6

Intervjufrågor – Elever

Fråga om det är okej att spela in.

Berätta lite om mig, fråga om de vill veta något. Fråga lite om dem, Ålder, kön, dansar på fritiden. Vad de dansar.

Om vi pratar om dans, vad tänker ni på då?

1. Undervisningen

Varför tror ni att vi har dans i skolundervisningen?

2. Inställning till dans

Vad tror ni att pojkar/flickor tycker om dans?

3. Inspiration till dans

När blir ni sugna på att dansa?

Vad tycker ni är viktigt för en bra dansundervisning?

Vad kan ni/idrottsläraren och skolan göra annorlunda kring dansundervisningen?

Bilaga 7

Intervjufrågor – Lärare

Fråga om det är okej att spela in.

1. Dansundervisningen

Berätta lite om hur ni tänker kring organisation av dans i ämnet idrott och hälsa.
Hur ser innehållet ut?

Vad är det som styr hur många gånger per läsår ni har dans?

2. Inställning till dans

Hur upplever du att eleverna förhåller sig till dans i skolan?

3. Inspiration till dans

Vart hämtar du inspiration från och på vilket sätt inspirerar det dig?

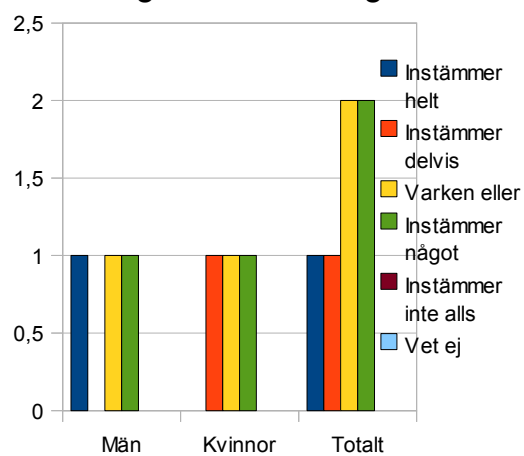
På vilket vis tror du att valet av musik och rörelser kan påverka dansundervisningen?

Vad kan Ni/eleverna/skolan göra annorlunda kring dansundervisningen?

Bilaga 8

Diagram Lärarenkäten

Tillräckligt med utbildning inom dans

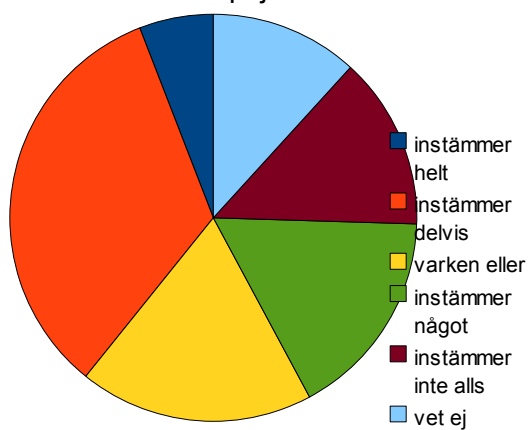

Figur 8.1. Tillräckligt med utbildning inom dans fördelat på män, kvinnor och totalt.

Diagram Elevenkäten

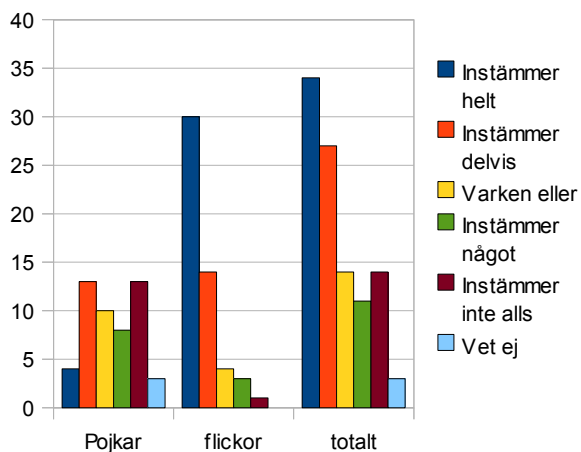
Danslektionerna är bra

Både pojkar och flickor

Figur 8.2. Andelen pojkars och flickors inställning till dansundervisningen

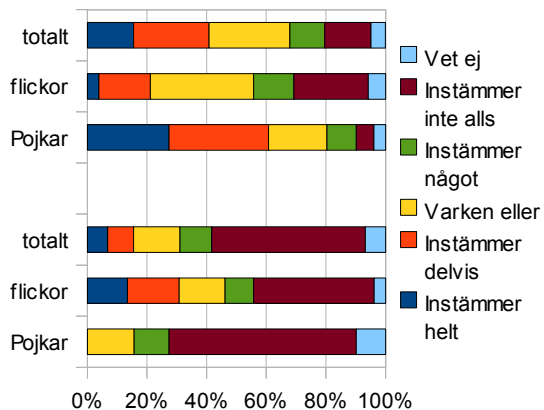
Positiv attityd till dansundervisningen

Figur 8.3. Antal elever som skattar sig själva ha en positiv attityd till dansundervisningen i skolan.

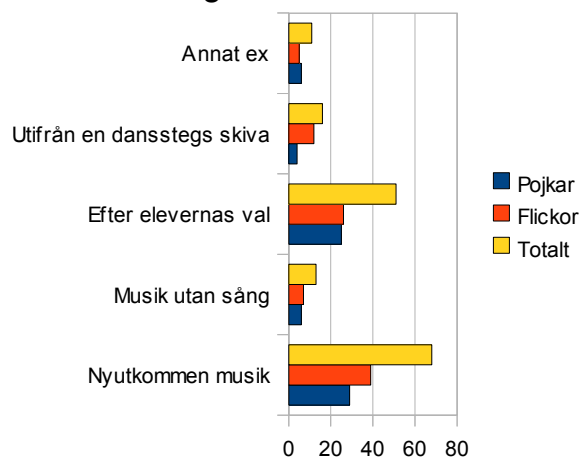
1. Dansen mer anpassad för flickor

2. Dansen mer anpassad för pojkar

Figur 8.4. Dansen är mer anpassad för flickor respektive pojkar.

Viktigt vid val av musik

Figur 8.5. Vilken slags musik eleverna helst vill ha vid dansundervisningen

Bilaga 9

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Hur de Undervisar I olika danser	Kulturella	“Valsen och buggen som jag kommer att hålla mig mest till” “Han ((danspedagogen)) går igenom då hur man bjuder upp och tack för dansen, och så där” Jag försöker i många fall undvika kroppskontakt, om man säger så, de så kallade pardanserna” “När vi dansar pardans får de dansa med vem de vill och ibland bestämmer jag, Eftersom jag vill att de ska lära sig herr- respektive damstegen”
	Experimetella	“Eleverna får själva göra danser och uttrycka till musiken” “Äldre får en musiksnutt och sedan får de sätta ihop ett litet program ex. fem åttor Rörelser som en grupp och sedan får de visa det här för varandra” “Inom andra dansmoment tänker jag snarare på att stegen ska vara nivåanpassade, enkla till mer komplexa, för att så många elever som möjligt ska kunna få en Utmaning och utveckling i sin kunskaper om dans och rörelse till musik.
	Träningsform	“Sedan blir dansen ett inslag i uppvärmningen om man kör en kvarts gympingpass och sedan så kör man en aktivitet, så man kan få in det på så sätt också.” “Det finns så mycket olika program och vad ska man göra, så det har vi inte jobbar så mycket med” “Aerobics är det jag har haft, rörelser till musik som i motions gympa, men som t.ex zumba har jag aldrig haft. Har aldrig gått på det själv.” “När jag undervisar i t.ex. aerobics brukar jag försöka variera stegkombinationerna, så att vissa kombinationer är med bara steg och andra kombinationer är med både steg och armrörelser för att underlätta främst för pojkarna, som är mer ovana med denna typ av träning. Blir det för enkelt brukar flickorna tycka att det blir tråkigt”
	Modern	“Moderna danser där faller min kunskap lite grann” “Modern som ragga och breakdance”
Varför ett Innehåll	Styrdokumentet	“Man håller ju sig till kursplanen och där är det ju tre olika bitar man ser som danse, det är den sociala gemenskapen, motionen och upplevelse – expressiva. Och det ligger också till grund hur man lägger upp dansundervisningen” “Det blir ju, vi kan trycka på att dels vi måste dansa för det står helt enkelt i Kursplanen att man ska dansa”
	Läroutbildningen	“Och sedan är det universitetsutbildningen som ligger till grund för mycket.” “Min undervisning i pardanser bygger i huvudsak på kunskaper jag fått under universitetstiden vilket är hämmande i min undervisning”
	Lärares kunskap	“När vi har dans så väljer ju jag det givetvis på en nivå som jag känner att jag behärskar” “Man väljer danser utifrån vad man själv känner att man behärskar.” “Och jag är absolut ingen stjärna, men jag kanske inte känner mig lite obekvämt med att ha dans som de gör”
	Elevers kunskaper	“Jag försöker använda elevernas egna kunskaper, för de är mer uppdaterade på dans än vad jag är, då många tävlingsdansar och motionsdansar” “(Läraren frågar elever) Kan du tänka dig att hålla i en del av en lektion i den dans man håller på med. För så tycker jag att man ska tänka i allt egentligen.” “Samtidigt är det viktigt att ta till vara på den kunskap eleverna har, för jag sitter ju inte inne på all kunskap då tror jag man är riktigt farligt ute som lärare”
	För samhället	“Formar ej dansundervisningen efter hur samhället ser ut” “Det här är danser som de faktiskt sedan kommer att ha användning för när de blir vuxen, eller huvud taget i det svenska samhället. Så min tanke är att just där att inspirera eleverna att hitta något som de vill fortsätta med”. “Och det är också för att skapa en kontakt ut i föreningslivet så att man kan gå vidare”
	Inspiration	“((TV)) det är en kul inspirationskälla att se vad man kan göra”. “Har gått kurser i det, så har fått influenser ifrån det (ragga, breakdance) vilket gör att man kan använda delar utav det. Om inte i ren dans så kan man ha det i skapande dans” “Danskurser som jag har gått, jag är även fristående tränare inom gymnastik” “Jympingpass med takt och rörelse och rytm, men inte dans i traditionell mening” “Och så har vi bal, så då är det ju roligt att kunna dansa”

Tabell 8.1. Hur innehållet ser ut i dansundervisningen och vad som påverkar hur det ser ut

Beskrivnings-Kategori	Fokus på	Citat
Musik	Vilken slags musik	"Till dem traditionella har jag ju dem cd skivor jag har och till skapande dans och moderna tar man det som ofta är senaste låtarna". "Mycket technomusik kan man dansa till och använda det inte bara som man står och dansar i en ring, utan som man kan titta på, som en uppvisning." "Kul med gennger och textinhåll kan anpassas." "Jag som jobbar med ungdomar, det är viktigt att jag uppdaterar mig på vad de faktiskt lyssnar på för musik, i många fall lyssnar vi på deras musik, jag uppdaterar mig på musiken och de får lyssna på det de vill och tycker att det blir roligt att röra sig till det".
	Tempo	"Sedan tror jag att det är lättare om man använder sig utav taktfast musik när man kör ringdans eller pardans" Även lättare för elever som känner lite obehag inför dans kan tänka mig att är det en tydlig takt och känner att det här är rörelsen vi ska göra"
	Bjuder in till dans	"I skapande dans tror jag det är lättare att använda sig av och utgå ifrån musik som de tycker är bra, som på något sätt inbjuder till dans" "Är det en musik som tilltalar dem ((eleverna)) så blir de engagerade. Är det musik som de tycker om så börjar de röra sig naturligt utan att man ens behöver sätta igång en dans så där" "Det gynnar väldigt mycket, man ser att de rör på sig och de kan massa danser och man ser att de blir..(visar glatt kroppsspråk), alltså av musiken".
Spegelvägg	De som har	"De får se sig själv när de gör sina rörelser. En del vill hemskt gärna stå framför spegeln och några tycker att det är obehagligt och då backar de tillbaka. Men valmöjligheten finns ju att använda dem."
	De som saknar	"Det är en liten nackdel att vi inte har en spegelvägg. Det skulle vara bra för det gör att man både ser och känner hur man rör sig och får ihop den kombinationen". "Att vi inte har spegelsal, så att man kan se vad man gör/vad gruppen gör."
Utomstående Pedagoger	Positivt	"Att få in mer utomstående riktiga (om man nu ska se det så) instruktörer, motiverar eleverna mer att faktiskt prova på" "((Om prova på dag hos en förening)) Då får vi in dansinslaget där också och visar på att dans är mer än vals och det här som vi presenterar ((på idrotten))" "Niorna har ingen bokad gymnastiksal så där kommer vi att köra zumba och se om det finns ekonomi för att ha en till lektion med modern dans.(bjuder in en pedagog)"
	Negativt	"Om man kör arbetslagsenhetsvis är det 100-130 elever i idrottssalen samtidigt och jag vet inte vad det ger i längden egentligen."
Övrigt	Medel som används Positivt i Undervisningen	"I salen finns musikanläggning". "I och med att vi är en friskola så har ju vi en liten högre budget för idrotten än vad andra skolor har"
	Olika medel som Saknas	"Det blir problematiskt också när vi inte har en egen indrotshall att vara i, så dansundervisningen sker i klassrummen. Vi tar bort bänkarna och så får vi dansa där" "Låg budget för att köpa in musik som är aktuell" "Otillräckliga förutsättningar rörande musikanläggning" "Går man till ett dansinstitut så är ju dem inte i en idrottshall, dem är ju i en danssal, med lägre i tak och mindre salar än en idrottshall. Det blir ju liksom på ett annat sätt."

Tabell 8.2. Olika medel som påverkar dansundervisningen.

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken eller	Instämmer något	Instämmer inte alls
Flickor Avisande attityd	0	1	0	0	2
Vägrar att utföra en rörelse	0	1	0	1	1
Pojkar Avisande attityd	1	1	0	1	0
Vägrar att utföra en rörelse	0	0	1	1	1

Tabell 8.3. Antalet lärare som upplever att flickor och pojkar visar en avvisande attityd till dans och antalet lärare som upplever att flickor och pojkar vägrar att utföra en rörelser eller en rörelsesekvens

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Dansinnehållet	Inställning	“Det är bra så som det är” “Dansen i skolan ska vara bättre”
	Undervisnings- Nivån	“Jag tycker att det är för mesigt” “Det var typ bara tre steg”
Aktivitet under Lektionen	Låg	“Alla elever vill inte göra så då bara sitter dem” “På lektionen var killarna knappt med”
Antalet tillfällen de haft dans	För många För få	“Det kanske är lite överdrivet mycket ibland om man jämför med typ fotboll och sådant som vi inte har så ofta” “Vi hade väldigt lite dans förra året en eller Två lektioner”
Läraren	Ej seriös	“Läraren var inte så seriös själv när hon skulle lära ut, det var lärarens tjej” “Vi har dansat en gång och då var det elever som hade lektionen”

Tabell 8.4. Hur dansundervisningen i skolan varit enligt eleverna.

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Dans är för flickor	Rörelser	“Rörelserna är mer anpassade för tjejer” “Tjejer har nog den där taktkänslan” “((tjejer har)) danskroppen om man säger så”
	Dansstilar	“När man hör dans kanske man tänker mer på balett och tyllkjolar och långa klänningar typ vals ((och syftar på att det är tjej danser))” “Sist körde vi ragga och det är en tjejdans. Har aldrig sett någon kille dansa det.”
Kunskapen	För svår	“Men det är samma när vi har fotboll. Ni kanske inte förstår lika mycket”
	För lätt	“Då det är så där lätt - Så kan man bara hänga på de andra - Då behöver du inte lyssna, utan bara titta vad de andra gör”
Övrigt	Dans är Ingen Riktig sport	“Att man inte ser det som en riktigt sport”
	Tråkigt Vill inte dansa	“För om vi bara har massa tråkiga danser, som nu när vi har vals det är inte speciellt kul. Om man bara har sådana Danser, så får man den bilden av att dans är tråkigt”
	Tar det inte Seriöst	“Vi tar det lite mer som på ett roligt sätt, det är därför det blir stoj” “((Om dans är tråkigt)) då behöver man inte ge allt på lektionerna”

Tabell 8.5. Anledningar till en låg aktivitet bland elever vid dansundervisningen.

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	citat
Hur undervisningen Ska vara	Tempo Koordination	"Fysiskt jobbigt" "Sugen på att dansa om det är bra dans, lite mer tempo och så" "Svårare, inte bara fram, bak, fram, fram"
	Val av rörelser	"Det är bäst när vi dansar alla i klassen tillsammans för det är frustrerande att inte kunna" "Börja med något som vi tycker är kul" "Den ska vara anpassad för alla, även om man inte kan så mycket"
	Tidsmässigt	"Flera veckor i sträck där vi bara har dans" "Inte mer, för jag är intresserad av dans" "Ungefär 3-4 lektioner"
Vilka slags danser De vill ha	Positivt om Innehåll	"Ett bra träningspass, på ett roligt sätt" (Om zumba) "Det ska vara både mjuka rörelser och dans som träningsform" "Vi ska få testa alla typer av dans" "Så man lär sig en dans, en koreografi, så får Man träna på den"
	Negativt om Innehåll	"Inte bara göra dans till träningsform" "Pardans sitter kvar sedan man var liten att <i>nej, ska vi hålla i varandra</i> och då blir det inte kul"

Tabell 8.6. Hur en bra dansundervisning ska vara enligt elever.

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Musiken	Vilken slags Musik	“Snabba låtar” “Bra musik gör att man blir motiverad och vill använda rörelser” “Med taktkänsla”
	Röra sig till Musik	“Man får uttrycka sig och röra sig till musiken” “Hur bra rörelserna passar till musiken”
Inställning till Dansen	Positivt	“Det är roligt att dansa” “Man mår bra” “Man blir glad” “Gillar de flesta danser”
	Negativt	“Gillar inte dans” “Tycker inte om dans”
Intensiteten	Träning	“Roligt att träna” “Det känns inte att man tränar, lättare att Träna när det är till musik, gillar att träna dans, “Lite flås, när man måste jobba”
	Mycket rörelse	“När man får släppa loss” “När man får använda hela kroppen” “Kul att röra på sig, när man rör sig mycket”
	Tempot på dansen	“Det ska vara snabbt” “Det ska in gå för snabbt, lätta rörelser” “Snabba rörelser till snabb musik”
	Hur den Dansas	“En cool dans” (cripwalk, hiphop, k-pop) “Det ska se bra ut” “Känslan med pösiga kläder”
Kunskap	Inflytande över Sin egen dans	“När man själv får bestämma” “När man får dansa själv, skapa eget”
	Ny kunskap	“När jag lär mig något nytt” “Röra sig på ett annat sätt än man är van vid”
Övrigt	Redan kan	“Har dansat det och tyckte det var kul”
		“En dans som är fri men ändå sträng ((om modern dans)) “Något jag känner mig bekväm i” “En sport” “((När)) Alla kan dansa” “Kan kombinera olika variationer” “Vill dansa det för att det är fint när andra dansar det”. “Hur lätt dansen är” “Vi gör det inte så mycket ((därför gillar det))” “Jag är så dålig så det är nästan Komiskt ((och därför gillar det)) “När man får dansa med en tjej”

Tabell 8.7. Vad som gör att eleverna gillar en dans

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Inställningen	Negativ	"Inget för mig" "Är inte bra på det" "Tråkigt" "Gillar inte dans"
	Positiv	"Gillar dans" "Finns inget dåligt med dans"
Dansstegen	För svårt	"När dansen är svår" "När det blir för avancerat"
	Tempot	"Om det inte händer något" "Det ska inte gå för snabbt" "Det ska inte gå för långsamt"
	Stegen	"När man inte varierar stegen, när man Blir för stillastående" "Att man snurrar" "När man ska blanda ihop en massa steg med både armar och ben. Det blir svårt då." "När dansen ser löjligt ut, fjolligt för killar"
Kunskap	Instruktioner	"Gillar ej modern dans, expressiv form för att det är lättare när man får danssteg" "Det är inte kul att bara vifta på armar och ben"
	Sin egen kunskap	"Jag har ingen koordination" "Jag är inte smidig" "Dansar inte fint" "Ibland är det pinsamt" "Har ingen taktkänsla"
Musiken	dålig	"Dålig musik"
Dansstil	skapa egen dans	"Skapa egen dans är tråkigt, alla vill inte Delta, många bara sitter"
	omodernt	"När det är omodernt" "Stelt med dans som kulturell form, Den är gammalmodig"
	dansa med någon	"Dansar helst inte pardans"
Övrigt	övrigt	"Måste leva sig in i situationen" "Gillar hårda sporter" "Gillar inte att dansträna" "Skulle inte göra det på fritiden"

Tabell 8.8. Vad som gör att eleverna inte gillar en dans

Beskrivnings-kategori	Fokus på	Citat
Hur musiken ska Vara	Tempo Modern	"När den har dansrytm" "Om det är dagens låtar"
Musik uppmuntrar Till dans	Det blir naturligt Mer koncentrad	"Jag tror jag pratar för nästan alla killar men jag tror det är svårt att bli motiverad av musik att dansa, men det är lättare om det är en bra och modern låt" "Musiken är en stor del av dansen. Det är lättare att röra sig när man hör musik" "när man hör musik så måste man röra på sig, man kan inte sitta still" "Eller om det är en bra låt och sämsta dansen - ja då kan man köra ändå, för att det är en bra låt"
Man kan dansa ändå	Rörelser	"Om det är koreografi så kan man koreografin så spelar det ingen roll. Om det t.ex är fyrtakt så kan man ju ändå dansa koreografin."

Tabell 8.9. Hur musiken ska vara för en bra dansundervisning.

Beskrivnings-Kategori	Fokus på	Citat
Vad skolan Kan göra	Bra pedagoger	"Skaffa danslärare och inte bara lärarens fru" "Kommer det en professionell danslärare kan den använda ord som inte alla förstår"
	Material	"Det skulle vara bra om vi var i en riktig danssal med speglar och musikanläggning och sådant" "Jag tror inte att det hade funkat i klassen med speglar, för folk hade känt sig så här då kan man se varandra."
	Uppvisningar	"Vi borde ha mer uppvisningar. Förut brukade vi få visa upp för andra skolor och gå dit. Och då blir det mer intresse för dans."
Vad läraren Kan göra	Ledarskap	"Så är det viktigt hur dem ((lära)) lär ut, så de väntar in alla och ser att alla hänger med." "Att läraren har en bra inställning, inte bara jaha..nu ska vi ha dans.. utan Jah! Nu kör vi!" "Om läraren själv kan dansa, t.ex. Fotbollsläraren eller om läraren inte är så intresserad av dans, då lär den inte ut så bra." "Läraren ska vara strängare på lektionerna, är det någon som inte sköter sig så skicka ut dem, det är ju deras fel."
	Innehåll	"Att vi kör olika, men börjar med något som vi tycker är kul." . "Är det svårare dans kanske det är lättare att få vissas ((elevernas)) uppmärksamhet "Är det mer koreografi i dansen kan man visa mer vilken nivå man är på"
Eleverna	Inställningen	"Det är bra om eleverna inte misspeppar så mycket." "Vi elever ska inte ge upp så snabbt, bara försöka" "Även om man inte kan stegen ifrån början så går det att lära sig." "Vara delaktiga i allt"

Tabell 8.10. Hur eleverna anser att Skolan, Lärare och Elever kan påverka till en bättre dansundervisning.

Beskrivnings- Kategori	Fokus på	Citat
Fortbildning	Saknar Kunskaper, Men har inte Tiden	“Jag har för dålig utbildning i moderna danser som oftast är populära bland eleverna”. “Trots att jag har en del med mig kan jag känna att jag ibland skulle behöva ha en ytterligare bredd i mina danskunskaper.” “Jag önskar att jag hade både mer bredd och djup i mina kunskaper men ser inte att det finns utrymme för att förbättra dem inom ramen för min anställning”.

Tabell 8.11. Möjlighet lärarna ser sig ha till fortbildning, vilket de ser som ett hinder i verksamheten.